

MASTEROPPGAVE

Emnekode: MUS5015_1

Navn: Berit Gåsbakk

Ungdomskorets betydning i 2023

Hvilke forståelser om unge menneskers deltakelse i kor og deres opplevelse av «mattering», betydningsverdighet, kan utvikles i en mixed methods studie av ungdomskor?

Dato: 22. mai 2023

Totalt antall sider: 107

Innhold

Innhold	1
Forord	3
Forkortelser og begrepsavklaringer.....	5
Artikkel.....	6
Sammendrag.....	7
Abstract	9
1 Innledning	11
1.1 Sånn helt personlig	11
1.2 Bakgrunn, hensikt og mål med masterprosjektet.....	13
1.3 Avgrensning.....	14
1.4 Utvikling av problemstilling og forskningsspørsmål	16
2 Tidligere forskning.....	17
2.1 Søkeprosessen.....	17
2.2 Ungdom – hva kjennetegner ungdom og ungdomstida?	18
2.3 Ungdom og psykisk helse.....	18
2.4 Musikk og psykisk helse.....	20
2.5 Musikk, ungdom og psykisk helse	20
3 Teoretiske perspektiver knyttet til ungdom, helse og musikk	22
4 Metoder og metodologiske perspektiver.....	23
4.1 Metodologi.....	23
4.2 Metode	25
4.2.1 Delstudie 1: Spørreundersøkelse til ungdomskordirigenter	25
4.2.2 Delstudie 2: Intervju av sangere i ungdomskor.....	30
5 Analyse	35
5.1 Deskriptiv, statistisk analyse	35

5.2	Tematisk analyse	36
6	Etiske betraktninger	39
7	Funn	41
7.1	Hvordan er situasjonen for ungdomskorene?	41
7.2	Betydningen av å delta i ungdomskor	41
8	Diskusjon	43
9	Avsluttende refleksjoner	45
10	Litteratur og kilder	46
	Artikkelen: Musikk er ikke magi, men for noen kan ungdomskor være magisk! - En studie om ungdomskorets betydning for unge mennesker i Norge i 2023	49
	Vedlegg 1: Sikt, Vurdering av behandling av personopplysninger	I
	Vedlegg 2: Intervjuguide.....	III
	Vedlegg 3: Informasjonsskriv og samtykkeskjema, under 16 år	IV
	Vedlegg 4: Informasjonsskriv og samtykkeskjema, over 16 år	VII
	Vedlegg 5: Spørreundersøkelsen.....	X

Forord

Jeg skulle jo bare ta noen studiepoeng i rytmisk korledelse. Å lede ungdomskor viste seg å være mer krevende enn barnekor, og jeg følte behov for å lære mer. Om det å ta mine første studiepoeng i musikk på masternivå var det smarteste, var jeg til tider litt usikker på underveis, for det ble et bratt år. Men jeg hentet inspirasjon fra bildet som jeg har hengende på veggen, mange ganger...

Figur 1: Ein kjem ikkje til fjells langs ein flat veg, kunstner Olaf Storø.

Det ene førte med seg det andre, og plutselig er jeg her, med en master i musikk- og ensembleledelse. Det er jeg uendelig glad for, og stolt av!

Men det hadde ikke gått uten deg, kjære Odd Erik, min klippe. Tusen takk for uendelig tålmodighet og oppmuntring hele veien, takk for utallige kaffekopper og middager og for at du får meg til å le når jeg har mest lyst til å gråte. Og englebarna, Maren, Simon og Sofie. Tusen takk for all omsorg og inspirasjon og for at dere deler musikkinteressen med meg. Lykken er å ha barn med samme interesser som en selv, da kan vi «nerde» i lag.

Kjære pappa, du brakte musikken inn i livet mitt, allerede før jeg var født, det er jeg deg evig takknemlig for. «Thank you for the music»! Og mamma, du som sang for meg, og som lærte meg at om du skal nå dine mål må du stå på og gjøre ditt beste. Takk for støtte og heiarop hele veien, du er super!

Til alle venner og familie som jeg har forsømt de to siste årene. Det er krevende å gjennomføre en master ved siden av full jobb. Jeg skal gjøre det godt igjen, jeg lover! Tusen takk for at dere har støttet og oppmuntret meg!

Og tusen takk til Randi Merethe og alle damene i Korista for at jeg har fått låne dere underveis i studiet til både det ene og andre! Dere er verdens beste damer å synge i kor med!

Tusen takk til et herlig ungdomskor, som stilte til intervju og til alle dere ungdomskordirigenter som svarte på spørreundersøkelsen og som på den måten bidro til å gjøre denne studien mulig. Og takk til alle forelesere og medstudenter, jeg har lært så uendelig mye av dere gjennom disse to årene, både om musikken og om meg selv.

Og sist men ikke minst, tusen, tusen takk til min dyktige og tålmodige veileder og forbilde, Solveig Salthammer Kolaas, alltid positiv og klar for å svare på mail. Tusen takk for ærlige og direkte tilbakemeldinger, jeg sa jo at jeg ville ha det sånn! Uten deg vet jeg ikke altså...

Tusen takk!

Gåsbakken, mai 2023

Berit Gåsbakk

Forkortelser og begrepsavklaringer

Begrepet «Mattering» er et sentralt begrep i denne masteroppgaven. Begrepet er hentet fra Prilleltenskys (2019) figur med samme navn, gjengitt og oversatt av Krokstads (2021) til betydningsfullhet. Jeg reflekterte litt rundt denne oversettelsen og fant at jeg savnet et element av verdighet i Krokstads oversettelse. Jeg valgte derfor å lage en egen oversette av begrepet, betydningsverdighet.

Artikkel

Gåsbakk, B. (Upublisert). *Musikk er ikke magi, men for noen kan ungdomskor være magisk: En studie av ungdomskorets betydning for unge mennesker i Norge i 2023* [Masteroppgave, Nord universitet].

Sammendrag

Denne masteroppgaven er en del av masterprogrammet Master i musikk- og ensembleledelse ved Nord universitet. Jeg har valgt å skrive en artikkelbasert masteroppgave, bestående av to deler, en kappetekst og en vitenskapelig artikkel. Studien har et hermeneutisk vitenskapsteoretisk perspektiv i en mixed methods design. Hensikten med denne studien har vært å utvikle forståelser om betydningen av unge menneskers deltakelse i kor og deres opplevelse av «mattering», betydningsverdighet.

To delstudier danner grunnlaget for studien. Empirien som studien bygger på er i delstudie 1 generert gjennom en nasjonal spørreundersøkelse rettet mot 165 ungdomskordirigenter, våren 2023, og i delstudie 2 generert gjennom gruppeintervju med medlemmene i et strategisk valgt ungdomskor, høsten 2022. Delstudie 1 kartlegger situasjonen for ungdomskor i Norge i dag, og undersøker om det finnes faktorer som kan ha positiv innvirkning på driften av ungdomskor. Denne delstudien danner bakteppe for delstudie 2 som undersøker hvilken betydning ungdomskor kan ha og hvorvidt deltakelse i et ungdomskorfellesskap kan ha en forebyggende effekt på unge menneskers psykiske helse.

Analysen av empirien i delstudie 1, det kvantitative datamaterialet fra spørreundersøkelsen, er informert av deskriptiv, statistisk analyse. Analysen av empirien fra delstudie 2, kvalitativt datamateriale fra spørreundersøkelsens åpne spørsmål samt fra intervjuene, er informert av tematisk analyse. Tidligere forskning og teori danner det teoretiske grunnlaget for diskusjon og videre utvikling av ny kunnskap.

Funn i delstudie 1 og 2 beskriver betydningen av å tilhøre et korfellesskap, med en overordnet situasjonsbeskrivelse av ungdomskorene og faktorer som kan ha positiv innvirkning på ungdomskorvirksomhet som bakteppe. Disse funnene satt i sammenheng med tidligere forskning og teori gjør at det kan utvikles ny kunnskap og forståelse om betydningen av unge menneskers deltakelse i korfellesskap når det gjelder «mattering», betydningsverdighet, og hvordan dette kan ha forebyggende innvirkning på ungdommers psykiske helse.

Funn fra studien viser at deltakelse i et ungdomskorfellesskap kan ha forebyggende innvirkning på noen unge menneskers psykiske helse. Men kor er ikke for alle og konklusjonen blir at for noen ungdommer kan ungdomskoret være en arena der man opplever betydningsverdighet, mens andre ungdommer vil oppleve betydningsverdighet i andre

sammenhenger, f.eks. innen idrett. Det viktigste er at unge mennesker finner en arena der de kan trives og oppleve tilhørighet og trygghet, et sted der de kan oppleve betydningsverdighet.

Nøkkelord: ungdomsøkt, mattering, betydningsverdighet, korfellesskap, forebyggende for psykisk helse, mixed methods,

Abstract

This master's thesis is part of the master's program *Master i musikk- og ensembleledelse* at Nord University. I have written an article-based master's thesis, consisting of two parts, a cover text and a scientific article. The study has a hermeneutic scientific theoretical perspective in a mixed methods design. The purpose of this study has been to develop understandings about the meaning of young people's participation in choirs and their experience of "mattering".

Two sub-studies form the basis of the study. The data material in sub-study 1 is generated through a nationwide survey where 165 Youth Choir conductors were asked to participate, and in sub-study 2, the data material is generated through group interviews of Youth Choir singers (fall 2022) from one strategic selected Youth Choir. Sub-study 1 investigates the situation for Youth Choirs in Norway today, to find factors that can have a positive impact on how other Youth Choirs run their choral activities. This sub-study forms the background for sub-study 2, which investigates how participation in Youth Choir can affect young people's mental health.

The analysis of the data material in sub-study 1, the quantitative data material from the survey, is informed by descriptive, statistical analysis. The analysis of the data material from sub-study 2, qualitative data material from the survey's open questions as well as from the interviews, is informed by thematic analysis. Previous research and theories are the theoretical basis for discussion and the development of new knowledge.

Findings in sub-studies 1 and 2 describe the importance of belonging to a Youth Choir, with a description of youth choirs' situation in Norway in 2023 and factors that can have a positive impact on other youth choir activities. These findings seen in context of previous research and theory makes it possible for new knowledge and understanding to be developed, both about the importance of young people's participation in choirs in terms of "mattering", and how this can have a preventive effect on young people's mental health. Findings from the study show that participation in a youth choir community can have a preventive impact on some young people's mental health. Choir is not for everyone, but for some young people the Youth Choir can be an arena where you experience mattering, while some will experience significance in other contexts, e.g. in sports. The most important thing is that young people find an arena

where they can enjoy themselves and to have a place to belong, a place where they can feel that they matter.

Key words: Youth Choir, mattering, choir, preventive on mental health, mixed methods

1 Innledning

1.1 Sånn helt personlig

Figur 2: *Art is the basis of human expression (flagrantmrosmalls_2020, 2020)*

Så lenge jeg kan huske har sangen og musikken vært en del av livet mitt. Jeg har blitt sunget for og sunget med helt fra min tidligste barndom. Mine første minner i livet handler om musikk.

Musikken har vært en like selvfølgelig del av livet mitt som sola på himmelen og lufta jeg puster inn. Den har vært en del av hver dag, noen ganger i bakgrunnen, andre ganger i hovedrollen. Musikken har fulgt meg gjennom gode dager, dager med høytid, glede og fest. Og den har vært der gjennom tunge dager, travle dager, dager i motgang og dager i sorg.

På swahili brukes begrepet «Kucheza» som kan oversettes til «Playing and dancing», eller som den danske professoren og musikeren Jim Daus Hjerno har oversatt til «I am music»

(Hjernøe, Hentet 7. mai 2023). Og det er sånn jeg opplever det, at musikken er i meg og at jeg er musikk.

Jeg vurderte lenge om jeg skulle ta ut disse to bildene fra teksten. Jeg valgte å beholde dem av to grunner. I hele den tiden jeg har drevet med musikk og kor sammen med barn og unge har de vært til enorm inspirasjon og glede for meg. Jeg har tatt med meg denne inspirasjonen inn i arbeidet med dette prosjektet. Videre representerer barna og ungdommene på bildene det som jeg har sånn tro på, trivselen, tryggheten og tilhørigheten i et fellesskap, selve kjernen i det som i tittelen på oppgaven omtales som «mattering» og som jeg har valgt å oversette til «betydningsverdighet».

Figur 3: Hølonda barnegospel i Vår Frue kirke under Salmeboka minutt for minutt i 2014.

(Foto: Privat. For ordens skyld, bildene er brukt med tillatelse fra barna/ungdommene og deres foresatte.)

Figur 4: Figur 2: Hølonda ungdomskor på det lokale bedehuset i 2018.

Når det er sagt så kan det å drive med korvirksomhet for barn og unge både være slitsomt og utmattende. Noen ganger har jeg opplevd at frustrasjon over at tingene ikke alltid har gått som planlagt eller at spenningsnivå før en opptreden kan skygge for gleden over musikken og tilfredsstillelsen det er å få til noe sammen. Noen ganger kan man miste av synet, det egentlige målet med det man driver med. Ikke først og fremst at applausen skal runge eller at lokalavisa skal gi oss en klapp på skuldra, eller at det musikalske nivået skal nå nye høyder. Men den grunnleggende iboende gleden over det å være i musikken.

Da minner jeg med selv om dette, «Kucheza», «jeg er musikk» (Hjernøe, Hentet 7. mai 2023).

La oss aldri glemme hvorfor vi *egentlig* driver med musikk!

1.2 Bakgrunn, hensikt og mål med masterprosjektet

Denne masteroppgaven er en del av masterprogrammet Master i musikk- og ensembleledelse ved Nord universitet. Jeg har valgt å skrive en artikkelbasert masteroppgave, bestående av to deler, en kappetekst og en vitenskapelig artikkel som skal kunne sendes til vurdering i et fagfellevurdert tidsskrift etter sensur. Jeg har valgt å følge *author guidelines* for MusPed:Research, og målet er å delta på MiU-konferansen i oktober 2023 og få publisert artikkelen i antologien som utgis av MusPed:Research i etterkant av konferansen (Akademisk, 2023; DMMH, 2023).

Hensikten med denne studien er å undersøke hvilke forståelser om unge menneskers deltakelse i kor og deres opplevelse av «mattering», betydningsverdighet, som kan utvikles i en mixed methods studie av ungdomskor. Begrepet *mattering* (Prilleltensky, 2019) har vært sentral i denne studien, helt fra utviklingen av problemstilling. *Mattering* er tidligere oversatt til *betydningsfullhet* (Krokstad, 2021), men jeg syntes ikke det begrepet rommet den fulle betydningen av begrepet *mattering*. Jeg savnet i oversettelsen et element av verdighet, som i menneskeverd. Jeg valgte derfor å lage min egen oversettelse av dette begrepet, *betydningsverdighet*.

Jeg besluttet tidlig å skrive en artikkelbasert masteroppgave. Først og fremst fordi jeg øynet muligheten til å publisere artikkelen og dermed nå ut med resultatene fra studien i større grad enn om jeg skrev en antologi. Jeg brenner for at unge mennesker skal få drive med sang og musikk, og valget av problemstilling og forskningsspørsmål er nok farget av dette. Jeg har gjennom hele prosessen vært klar over at dette innebærer noen etiske forhold som jeg har vært bevisst på. Mer om dette i kapitlet om etiske betraktninger.

Siden ungdommen har jeg sunget i eller ledet kor eller vokalgrupper. Jeg har erfart at musikkglede og fellesskapet kan ha enorm betydning, både for meg som korsanger, men også gjennom mitt engasjement i barne- og ungdomskor. Jeg har sett hvordan unge usikre barn, som ikke har funnet seg til rette med andre fritidsaktiviteter har blomstret i barnekoret, hvordan ungdommer som ikke har opplevd å mestre verken skole eller idrett har fått komme i en musikalsk sammenheng, fått bidra med det de har og være den de er, og som har fått oppleve å være en del av fellesskapet, være god nok.

Det var med utgangspunkt i disse erfaringene, at jeg ønsket å undersøke hvilken betydning deltakelse i ungdomskor kan ha for unge mennesker, og om tilhørigheten i et ungdomskormiljø kan ha forebyggende effekt på unge menneskers psykiske helse.

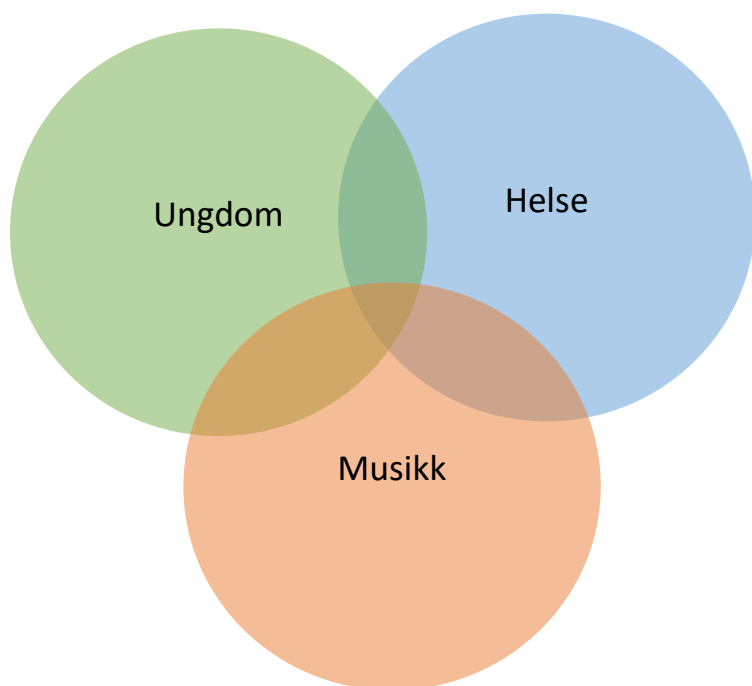
1.3 Avgrensning

Jeg hadde i utgangspunktet lyst til å se nærmere på krysningspunktet mellom temaene helse, ungdom og musikk. Dette er store og omfattende fagområder, og jeg var klar over at det ville være nødvendig å avgrense og konkretisere nærmere hva jeg ville undersøke. Siden jeg har erfaring med ungdomskor, var det nærliggende for meg å undersøke ungdommers opplevelse med å synge i kor, hvilken betydning det kan ha for ungdommer. Temaet helse knyttet opp mot dette åpnet for mange muligheter og jeg ble igjen nødt til å velge mitt fokusområde, og samtidig velge noe bort. Jeg besluttet å fokusere på psykisk helse, nærmere bestemt undersøke om deltakelse i ungdomskor kan ha forebyggende effekt når det gjelder ungdommers generelle psykiske helse, og jeg bestemte meg for å se på ungdommer i ungdomskor, uavhengig av spesielle utfordringer, plager eller diagnoser.

Med utgangspunkt i datamaterialet mitt kunne jeg også ha valgt andre tema for artikkelen. Kjønnspektivet kunne vært spennende å se nærmere på, både pga. den ujevne kjønnsfordelingen i ungdomskorene jeg undersøkte, både blant sangere og kordirigenter. Muligheten lå i materialet, siden jeg i intervjusammenhengen hadde en ren guttegruppe, og flere rene jentegrupper. Jeg var i innsamlingsprosessen, bevisst når det gjaldt andre kjønnsidentiteter, blant annet i utformingen alternativene som gjaldt kjønnsfordeling i den digitale spørreundersøkelsen. Jeg vurderte dette temaet som en interessant mulighet, men ble nødt til å velge det bort pga. ramma for studiens omfang. Jeg håper å få mulighet til å undersøke mer rundt ungdomskor og kjønnsfordeling ved en senere anledning.

Jeg jobbet med utgangspunkt i tre hovedområder: ungdom, helse og musikk. Det var skjæringspunktet mellom disse tre som interesserte meg.

Figur 5: Kjerneområder i studien på overordnet nivå.

Etter flere runder med avgrensning og konkretisering satt jeg igjen med de tre hovedområdene *ungdom i Norge, psykisk helse, nærmere bestemt forebygging, samt ungdomskor i 2023.*

Figur 6: Masteroppgavens kjerneområder, etter avgrensning.

1.4 Utvikling av problemstilling og forskningsspørsmål

Veien fram til en konkret problemstilling med tilhørende forskningsspørsmål har vært en omstendelig prosess. Problemstillingen endret seg flere ganger underveis i arbeidet med studien, både på bakgrunn av tidligere forskning og i møte med empirien. Jeg hadde, som tidligere nevnt, fokusområdene klart for meg, men når det gjaldt vinklingen, nødvendige avgrensninger og valg av design og metode så måtte jeg gå flere runder før jeg var i mål.

Den endelige problemstillingen ble som følger:

Hvilken forståelse om unge menneskers deltakelse i kor og deres opplevelse av «mattering», betydningsverdighet, kan utvikles i en mixed methods studie av ungdomskor?

Jeg har jobbet ut fra følgende forskningsspørsmål, der spørsmål 2 og 3 er tenkt som et bakteppe for forskningsspørsmål 1.

- 1. I hvilken grad kan deltakelse i ungdomskor ha en forebyggende innvirkning på unge menneskers psykiske helse?*
- 2. Hvordan er situasjonen når det gjelder ungdomskor i Norge i dag?*
- 3. Hvilke faktorer kan ha innvirkning på driften av ungdomskor på i 2023?*

Tittelen på artikkelen min endret seg også underveis, men ble til slutt som følger:

Musikk er ikke magi, men for noen kan ungdomskor være magisk:

- En studie om ungdomskorets betydning for unge mennesker i Norge i 2023.

Når jeg nå hadde avgrenset fokusområdene for studien, definert problemstillingen og bestemt meg for vinklingen på artikkelen begynte jeg å se på aktuell litteratur og tidligere forskning knyttet til disse fokusområdene. Dette kommer jeg nærmere inn på i neste kapittel.

2 Tidligere forskning

Målet med å gjøre en forskningsgjennomgang er først og fremst å gjøre meg kjent med de aktuelle fagfeltene og synliggjøre at jeg kjenner til tidligere forskning når det gjelder musikk, ungdom og psykisk helse (Krogtoft & Sjøvoll, 2021, s. 46-47).

2.1 Søkeprosessen

Søkeprosessen for å få oversikt over tidligere forskning på de områdene jeg hadde definert var en sammensatt prosess. Den systematiske delen bestod i å søke i ulike databaser og foregikk i perioden november 2022 til februar 2023. Databasene jeg har brukt i litteratursøkene er Oria, Idunn, Google Scholar.

Jeg startet med å søke bredt og eksempler på søkeord og søkestråder jeg brukte tidlig i søkeprosessen var «ungdomskor», «ungdom AND helse», «ungdom AND musikk AND helse», «musikk AND forebyggende». Jeg brukte her avgrensninger ved å søke etter fagfelleverdert litteratur utgitt de siste 10 årene på engelsk eller nordiske språk.

Figur 7: Eksempel på søk i Oria

	ORIA			
	Søkestråder	Avgrensning	Antall treff	Kommentar
1.	Ungdomskor	Siste 10 år Fagfelleverdert Nordisk og engelsk	7	1 mulig relevant treff: Bill. merk: Ung og sangglad, Anne-Bente Skjellum
3.	Ungdom AND helse	Siste 10 år Fagfelleverdert Nordisk og engelsk	420	Behov for å snevre inn søk
4.	Ungdom AND musikk AND helse	Siste 10 år Fagfelleverdert Nordisk og engelsk	7 treff	Alle relevante hadde jeg allerede funnet i tidligere søk
5.	Musikk AND forebyggende	Siste 10 år Fagfelleverdert Nordisk og engelsk	11 treff	Alle relevante hadde jeg allerede funnet i tidligere søk
7.	Ungdom AND sang		2 treff	Ingen relevante

Videre fikk jeg svært god hjelp av bibliotekets ansatte til å finne relevant litteratur. Jeg brukte såkalt «snowballing» (Krumsvik, 2016), der jeg undersøkte litteraturlistene i de artikler/bøker jeg allerede hadde valgt ut for å finne ytterligere relevant litteratur. Jeg fikk også nyttige tips fra medstudenter og ikke minst fikk jeg mange gode tips til tidligere forskning både i form av artikler og bøker gjennom min veileder Solveig Salthammer Kolaas, i tillegg til at hennes doktorgradsavhandling var til stor inspirasjon (Kolaas, 2022).

Jeg vil videre i dette kapitlet se på de ulike temaene ungdom, helse og musikk på overordnet nivå, og se på tidligere forskning knyttet til det enkelte tema.

2.2 Ungdom – hva kjennetegner ungdom og ungdomstida?

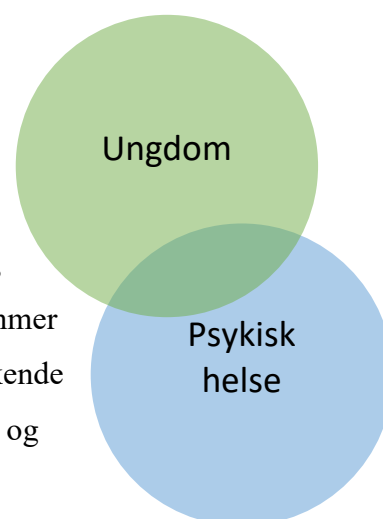
Ungdomstiden, overgangen fra barn til voksen, regnes gjerne som perioden 12-18 år og er en periode preget av store endringer fysisk, emosjonelt og sosialt, der man skifter skole, får nye roller og opplever endringer i sosiale relasjoner (Tetzchner, 2012).

I følge Tetzchner (2012) er ungdomstida for mange en sårbar tid der man skal bygge egen identitet og selvbilde, oppdage sin egen seksualitet, finne religiøst ståsted, samtidig som mange frykter å være annerledes eller unormal. Dette er også en tid for frigjøring, for å ta større ansvar, der mange etter hvert flytter hjemmefra og blir økonomisk uavhengige (Tetzchner, 2012, s. 689-690, 697-699).

Den nasjonale undersøkelsen UngData 2021 viser at de fleste ungdommer i Norge i dag har det bra og har god livskvalitet, men færre ungdommer deltar på organiserte fritidsaktiviteter, deriblant kor (Bakken, 2021, s. 32-33). Jeg vil senere komme tilbake til resultater fra denne undersøkelsen knyttet til unge menneskers psykiske helse.

2.3 Ungdom og psykisk helse

Undersøkelser som UngHUNT, SHOT og UngData viser at det er en økning i antall unge mennesker som rapporterer om psykiske plager, som symptomer på angst og depresjon (Bakken, 2021; Krokstad et al., 2019; Sivertsen & Johansen, 2022). Sistnevnte viser at mange ungdommer har det bra og opplever å ha god livskvalitet, men viser samtidig en økende tendens når det gjelder unge mennesker som opplever psykiske plager og lidelser.

På plattformen helsenorge.no defineres psykisk helse på følgende måte: «Psykisk helse handler om hvordan du oppfatter deg selv og andre, hvordan du har det i hverdagen og hvordan du takler utfordringer» (Helsenorge, 2023b).

Resiliens er et sentralt begrep når det gjelder sunn utvikling for barn og unge. Det handler i korte trekk om evnen til å håndtere stress, nederlag og katastrofer og om menneskers motstandsdyktighet mot å utvikle psykiske problemer (Borge, 2018).

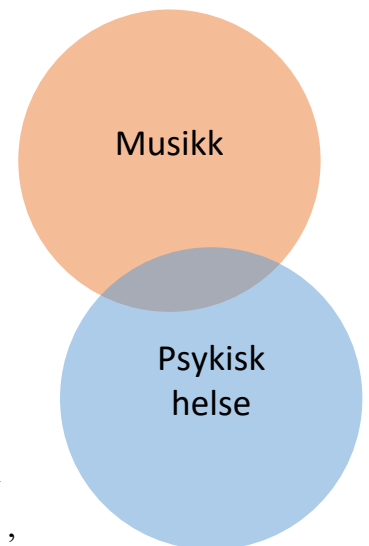
Begrepet mattering er blant annet brukt i en artikkel i Tidsskriftet Den norske legeforening der behovet for «mattering» illustreres med Prillelenskys (2019) figur med to psykologiske erfaringer, på den ene siden det å føle seg verdsatt/anerkjent og den andre siden å føle at man tilfører verdi (Krokstad, 2021; Prillelensky, 2019).

Figur 8: Mattering.

2.4 Musikk og psykisk helse

Det finnes mange ulike oppfatninger om hva musikk er. Blant annet skriver Ruud (2021) følgende: «Musikk er en kunstform som bruker lyd organisert i tid til å skape berikende opplevelser gjennom lytting, dans eller framføring». Musikk kommer i mange sjangere og uttrykksformer, variasjonene når det gjelder musikk i ulike kulturer er utallige og det finnes mange uttrykksformer når det gjelder stemmebruk og bruken av ulike instrumenter i fremføring og utøvelse av musikk (Ruud, 2021). Varkøy (2000) skriver om musikkens betydning gjennom historien, musikkens betydning og synet på musikk i religion og filosofi, utdanning og oppdragelse (Varkøy, 2000).

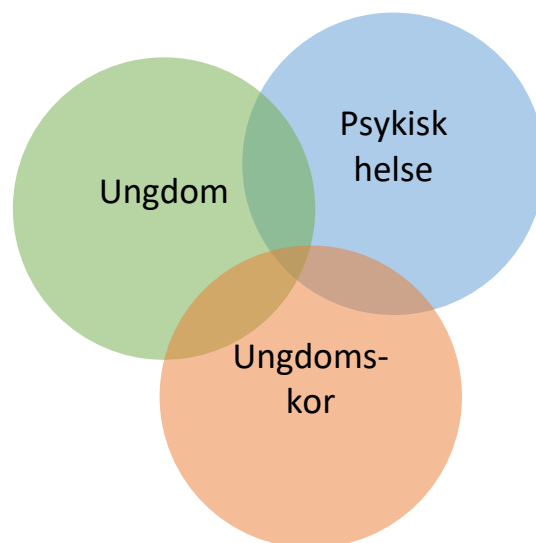
Vi vet at musikk har innvirkning på menneskers fysiske og mentale helse og at sammusisering også har innvirkning på hvordan mennesker fungerer sosialt, hvordan vi behandler hverandre og hvordan vi fungerer sammen også utenfor det musikalske fellesskapet (Balsnes, 2014; Brean & Skeie, 2019; Theorell, 2009). Videre ser vi at musikken kan ha både lindrende effekt og positiv innvirkning på mennesker med ulike diagnoser, bl.a. Parkinson, demens, samt ulike psykiske lidelser (Almvik & Daling, 2021; Dyrstad et al., 2017; Myskja, 2006; Strøm et al., 2022)

2.5 Musikk, ungdom og psykisk helse

Allerede i 1938 gav Huizinga (1938) ut boken *Homo Ludens* som beskriver menneskets trang til lek og spill. Dette behovet beskriver ikke barn og unge spesielt, men mennesket generelt (Huizinga, 1993). Kulset (2018) beskriver musikaliteten som bor i oss, variasjoner i talent og evne til å øve opp musikalske ferdigheter. Videre beskriver hun overgangen fra barn til voksen, hva som skjer med musikaliteten gjennom denne prosessen. Hvordan barn fritt danser og synger, mens man etter hvert lærer at det er noe som er fint og noe som ikke er fint, noe som er riktig og noe som er feil (Kulset, 2018).

Ungdommer er store konsumenter av musikk. Der det er ungdommer er det ofte også musikk. Ungdommer bruker musikken både som en måte å få pause fra hverdagen på, å bearbeide følelser eller som en mulighet til å markere sine meninger (Krüger & Strandbu, 2015)

Jeg har i min søken etter tidligere forskning knyttet til de tema som berører min studie ikke funnet mye forskning som gjelder ungdom spesielt. Jeg velger derfor å forutsette at forskning som gjelder voksne også, i hvert fall til en viss grad, kan være gjeldende også for unge mennesker. Jeg har vært bevisst på denne forutsetningen når jeg har sett på tidligere forskning. Jeg finner heller ikke tidligere forskning direkte knyttet til ungdomskor i Norge. Det finnes noe internasjonal forskning på ungdomskor, men jeg har vurdert denne til ikke å være relevant for denne studien. Det meste av denne tidligere internasjonale forskningen jeg finner er gjort en del år tilbake og i andre kulturelle sammenhenger enn min studie, og mange studier er knyttet opp mot en skole-/utdanningskontekst.

Balsnes (2014) skriver om det å synge i kor og om korfellesskapets betydning for mennesker. Hun skriver om et konkret kor som er sammensatt når det gjelder alder, der koret også har yngre medlemmer som kan defineres som ungdommer eller unge voksne, og hun berører både korets betydning for enkeltmennesker, i gruppesammenheng og for nærmiljø og samfunn (Balsnes, 2014).

Gjennom denne forskningsgjennomgangen har jeg fått oversikt over relevant forskning på de områdene som denne studien berører. Jeg har samtidig blitt bevisst mangelen på forskning, særlig knyttet til tematikk knyttet til ungdomskorkonteksten. Det gjør at jeg anser denne studien som både relevant, aktuell og nødvendig, fordi den kan være et kunnskapsbidrag på et tidligere underforsket område.

3 Teoretiske perspektiver knyttet til ungdom, helse og musikk

Vitenskapsteoretisk plasserer jeg meg innen den hermeneutiske retningen. Hermeneutikken dreide seg i utgangspunktet om tolkning av tekster, men har etter hvert utviklet seg i en retning der det også kan dreie seg om tolkning av menneskelige handlinger og muntlig kommunikasjon, så vel som tekster (Kvale & Brinkmann, 2019). Jeg vurderte at en hermeneutisk tilnærming ville være passende i denne studien fordi jeg både i kvantitativt og kvalitativt datamateriale ville tolke tekstlig eller muntlig kommunikasjon, i form at svar i en spørreundersøkelse med både åpne og lukkede spørsmål samt i direkte møte med mennesker i intervjusammenheng, der jeg i etterkant ville transkriberte intervjuene og arbeide videre med de tekstlige versjonene av intervjuene. Jeg har i møte med empirien vært bevisst min egen forforståelse. Sentralt i hermeneutikken er at fortolkning av tekst eller handling ikke er forutsetningsløs. Som forsker har man ikke mulighet til å tre ut av sin egen bakgrunn, med de erfaringer, den kultur man lever i (Gadamer, 2012; Kvale & Brinkmann, 2015).

Med min bakgrunn fra en familie der musikk ble høyt verdsatt, og med mange års erfaring fra musikken har jeg vært bevisst min egen forforståelse i møte med empirien. Jeg har i tolkningsarbeidet vært bevisst at dette kan påvirke meg som forsker. Mine erfaringer med musikken både som barn og i voksen alder er i all hovedsak positiv. Mine erfaringer er likevel nyanserte, når det gjelder musikken og korfellesskapet, med erfaringer der min egen eller korets prestasjon ikke har vært så god som ønsket, eller der tilhørigheten i fellesskapet har blitt rokket ved pga. personlige uenigheter eller motsetninger. Egne erfaringene har jeg hatt med meg inn i prosjektet helt fra ideen om å skrive om ungdomskorets betydning, og jeg har lagt vekt på å være bevisst på min egen forforståelse og hvordan dette har kunnet påvirke mine tolkninger og valg. Erfaringene har vært med i møte med menneskene og i møtet med empirien og jeg har forsøkt å bruke min erfaringsbakgrunn som en ressurs, snarere enn en begrensning i arbeidet med denne studien.

4 Metoder og metodologiske perspektiver

I kapittel 3 beskrev jeg mitt vitenskapsteoretiske perspektiv, der jeg posisjonerte meg innenfor hermeneutikken. I denne delen vil jeg beskrive ulike metoder i genereringen av empiri og dernest beskrive analysen som jeg kommer tilbake til i analysedelen.

Jeg ble veldig interessert da jeg fikk presentert Kolaas (2022) sitt PhD-prosjekt og senere leste hennes doktorgradsavhandling, og det var spesielt det metodiske, mixed methods, som fanget min oppmerksomhet. Nettopp en slik tilnærming ville passet veldig godt til ideen jeg hadde om et masterprosjekt knyttet til ungdomskor. Jeg har gjennom hele prosessen og spesielt i valg av metode og litteratur knyttet til metodologi og metode hentet inspirasjon fra Solveig Salthammer Kolaas, som etter hvert ble min veileder, og hennes doktorgradsarbeid. (Kolaas, 2022).

Jeg kjenner ikke til og har som nevnt heller ikke gjennom min forskningsgjennomgang funnet tidligere forskning som spesifikt gjelder ungdomskor og betydningen av deltakelse i ungdomskor for ungdommer i Norge. Jeg anså det derfor som viktig å undersøke betydningen av ungdomskor fra ulike perspektiv og på ulike nivå.

Forskningsspørsmålene er knyttet til hvordan situasjonen er for ungdomskor i Norge i 2023 og hvilke faktorer som kan ha positiv innvirkning på driften av ungdomskor. Videre omhandler forskningsspørsmålene i hvilken grad deltakelse ungdomskor kan ha en forebyggende innvirkning på unges psykiske helse og hvilken betydning «mattering» har i denne sammenhengen. Disse spørsmålene krever en forskning som gjør det mulig å se på ungdomskor på forskjellige nivå og fra vinklinger, på metanivå i form av det nasjonale oversikten over situasjonen for ungdomskorene, på makronivå knyttet til det enkelte ungdomskors praksis og på mikronivå knyttet til kunnskapen om den enkelte ungdomskormedlems opplevelse av være en del av ungdomskorfellesskapet. Dette krever kunnskapsutvikling på flere plan og jeg anså derfor mixed methods som en egnet strategi for å generere empiri og i analysen av forskningsmaterialet for å svare ut problemstillingen og tilhørende forskningsspørsmål (Creswell & Guetterman, 2021).

4.1 Metodologi

Mixed methods, som innebærer en kombinasjon av ulike forskningsmetoder, gjerne både kvalitative og kvantitative, har vært omstridt som metode, med argumenter om at kvalitative og kvantitative metode er motsetninger som ikke hører hjemme i samme studie (Creswell &

Guetterman, 2021, s. 597). I artikkelen min begrunner jeg valget av metode basert på en dialektisk forståelse av metoden, noe som betyr at jeg med utgangspunkt i både kvalitativ og kvantitativ forskning undersøker og belyser ulike sider av problemstillingen (Creswell & Guetterman, 2021, s. 595-597; Gåsbakk, Upublisert).

Creswell beskriver tre hovedtilnærminger til mixed methods som strategi: «The convergent design», på norsk konvergent som innebærer at to ulike deler nærmer seg fra hver sin kant, kjennetegnes ved at kvalitativt og kvantitativt datamaterialet, samlet simultant og uavhengig av hverandre, bidrar med ulike typer informasjon om det samme fenomenet. (Creswell & Guetterman, 2021, s. 601-603). «The explanatory sequential design», som kan oversettes til forklarende sekvensiell design kjennetegnes ved at kvantitative data samles inn og analyseres først, før man planlegger, samler inn og analyserer kvalitative data, gjerne på bakgrunn av funnene i den kvantitative delen (Creswell & Guetterman, 2021, s. 603-604). «The exploratory sequential design», gjerne oversatt til utforskende sekvensiell design, kjennetegnes ved at man først gjør den kvalitative datainnsamlingen, for så på bakgrunn av denne kunnskapen gjøre den kvantitative datainnsamlingen. (Creswell & Guetterman, 2021, s. 604-605).

Jeg har i min studie valgt «Converge parallel mixed methods design» (Creswell & Creswell, 2018, s. 217-221). Selv om datainnsamlingen i min studie av praktiske årsaker ikke ble samlet inn samtidig vil jeg definere dette som en Converge parallel mixed methods design fordi innsamling og analyse av kvantitativt og kvalitativt datamaterialet foregikk uavhengig av hverandre. Jeg samlet inn kvantitative data gjennom spørreundersøkelse og kvalitative data gjennom intervju, uavhengige av hverandre, og i etterkant analyserte jeg datamaterialet fra de to undersøkelsene hver for seg, før jeg sammenlignet materialet og funnene og undersøkte dem i lys av hverandre og i lys av tidligere forskning. (Creswell & Creswell, 2018, s. 218-219).

Spørreundersøkelsen gav meg et overordnet bilde både av fenomenet ungdomskor og faktorer som kan ha innvirkning på driften av ungdomskor. Intervjuene gav en bredere forståelse for betydningen ungdomskor kan ha for unge mennesker. Funnene og sammenstillingen av disse presenteres i funn-kapitlet og videre i diskusjonsdelen.

4.2 Metode

Jeg har valgt å benevne datamaterialet fra spørreundersøkelsen delstudie 1 og data fra intervjuene med ungdomskormedlemmene delstudie 2, selv om intervjuene ble gjennomført først. De to delstudiene ble gjennomført uavhengige av hverandre, og siden det kvantitative datamaterialet danner bakteppe når jeg presenterer de kvalitative datamaterialet fra både delstudie 1 og 2 så fant jeg det mest ryddig å organisere det på denne måten.

Figur 9: Oversikt over datamateriale

Studie	Hvor, hvordan, når	Deltakere	Materiale
Delstudie 1:	Landsomfattende spørreundersøkelse Digitalt spørreskjema Jan./feb. 2023	Ungdomskordirigenter i ungdomskor i Norge som er medlemmer i Ung i kor eller Acta. N=65	Kvantitative og kvalitative data Skriftlige svar på 13 spørsmål (både lukkede og åpne spørsmål) på digitalt spørreskjema
Delstudie 2:	Et strategisk valgt ungdomskor Gruppeintervju/ intervju Høsten 2022	17 deltakere, ungdommer i koret i alderen 12-20 år	4 gruppeintervju med ungdommene

4.2.1 Delstudie 1: Spørreundersøkelse til ungdomskordirigenter

I delstudie 1, den kvantitative undersøkelsen, ønsket jeg å se på hvordan situasjonen er for ungdomskor i Norge og hvilke effekter som kan ha betydning for driften av ungdomskor. Jeg

har tatt utgangspunkt i Creswell og Guettermans (2021) 5 steg i prosessen med innsamling av kvantitative data. Første steg er å velge hvem eller hva man vil studere (Creswell & Guetterman, 2021, s. 169-174). Holand (2021) beskriver dette som populasjonen som utgjør enhetene som undersøkelsen skal omfatte, definert ut fra problemstillingen. Utvalg, representativitet og avgrensning gjøres på bakgrunn av aktuell problemstilling og tilhørende forskningsspørsmål (Holand, 2021, s. 97).

I denne studien ønsket jeg å se på ungdomskor i hele landet, og det var viktig å ha med ungdomskor både med og uten kristelig tilhørighet for å avdekke mulige forskjeller. I avgrensningen valgte jeg at undersøkelsen skulle gjelde kor som primært har aktivitet utenfor skoletida og definerte dermed skolekor utenfor min populasjon. Når det gjaldt alder så var dette litt vanskelig å definere konkret, siden ulike kor har forskjellig aldersinndeling/-sammensetning. I utgangspunktet hadde jeg sett for meg ungdomskor-medlemmer i tenåringsalder, men jeg valgte her å gå litt bredere og også inkludere de som i en av kororganisasjonene, Acta (Acta, 2023), defineres som «Soul Children kor», der aldersspennet er 5.-10. klasse. I dette første steget inngår også å definere hvordan man kan nå ut til den aktuelle populasjonen (Creswell & Guetterman, 2021, s. 169). Jeg valgte her å alliere meg med to av de større ungdomskororganisasjonene i landet, Ung i kor (Aamann, 2020) og Acta (Acta, 2023), som var behjelpelige med å sende ut mail til sine medlemskor med presentasjon av prosjektet og lenke til spørreundersøkelsen. Tirsdag 13. februar ble følgende mail sendt ut til Ung i kor sine medlemskor og mandag 20. februar ble tilsvarende mail sendt til Actas medlemskor.

Figur 10: Utsendt mail

Hei.

Du mottar denne mailen med invitasjon til å delta spørreundersøkelse fordi du er leder eller dirigent for barne-/ungdomskor. Det er Ung i Kor som bistår i denne mailutsending til sine medlemmer. Spørreskjemaet er sendt ut til ungdomskor i hele landet, og svarene vil bidra til viktig kunnskap om betydningen av ungdomskor i Norge i 2023.

Spørreskjemaet er en del av masteroppgaven i masterprogrammet Master i musikk- og ensembleledelse ved Nord universitet. Tittelen på oppgaven er Ungdomskor - I krysningspunktet mellom musikk, ungdom og helse.

Problemstilling for masterprosjektet er som følger:
Hvilken forståelse om unge menneskers deltakelse i kor og deres opplevelse av «mattering», det å ha betydning i eget og andres liv, kan utvikles i en mixed methods studie av ungdomskor?

Lenke til spørreundersøkelse:
<https://respons.dmmh.no/LinkCollector?key=PSZCWHVAL591>

Det tar ca. 5-7 minutter å besvare spørreskjemaet og alle data som kommer inn vil bli behandlet anonymt.

Svarfrist 1. mars 2023.

Dersom du har spørsmål om undersøkelsen eller masterprosjektet så ta gjerne kontakt med meg på mobil 900 75 226 eller e-post bga@dmmh.no.

Mvh
Berit Gåsbakk
Masterstudent, Nord universitet

Andre steg i overnevnte beskrivelse av datainnsamlingsprosessen var å innhente de tillatelser eller godkjenninger som var nødvendige (Creswell & Guetterman, 2021). I delstudie 1, spørreundersøkelsen, var det, jfr. NSDs retningslinjer, ikke nødvendig med registrering i NSD/Sikt eller annen form for godkjenning, siden alle data blir behandlet anonymt (Sikt, 2023a). I delstudie 2, der jeg skulle intervju ungdomskormedlemmer, var det imidlertid nødvendig med samtykke fra forskningsdeltakerne eller deres foresatte dersom de var under 16 år. Neste steg var det å se på ulike metoder for datainnsamling og vurdere hvilke(n) metode(r) som kunne være best egnet, ut fra problemstillingen, type data man skal samle inn og hvordan empirien skal behandles og analyseres i etterkant (Creswell & Guetterman, 2021, s. 177-185).

I mitt tilfelle vurderte jeg digitalt spørreskjema som den best egnet metoden i denne delen av studien. Digital spørreundersøkelse er godt egnet, den er ikke så ressurskrevende som f.eks.

telefonintervju, og passer mye bedre enn f.eks. besøksintervju når utvalget er spredt geografisk (Holand, 2021, s. 101-102). Spørreskjema er dessuten godt egnet for større utvalg. Min spørreundersøkelse gikk ut til 165 ungdomskordirigenter, et ikke veldig stort utvalg, men jeg vurderte likevel digital spørreundersøkelse som bedre egnet enn besøks- eller telefonintervju. Ulempen med denne metoden er at man kan risikere lav deltakelse, siden det er vanskeligere å motivere forskningsdeltakerne til å delta eller fullføre undersøkelsen, ut over teksten som følger spørreskjemaet, og heller ingen mulighet til å svare på spørsmål eller gi forklaringer til spørsmål, dersom noe skulle være uklart (Holand, 2021, s. 102).

I vurderingen av hvilket digitalt verktøy som ville være best egnet for min spørreundersøkelse så var det flere hensyn å ta, hvilke verktøy finnes, hvilke har man tilgang til, skal undersøkelsen skal bygge videre på data fra tidligere undersøkelser og hvilke verktøy er i så fall brukt tidligere? Men først og fremst er spørsmålet hvilket verktøy som egner seg best til det aktuelle forskningsprosjektet og dets problemstilling (Creswell & Guetterman, 2021, s. 186-196). Jeg valgte i min undersøkelse å bruke verktøyet SurveyXact til innsamling av dette datamaterialet. Dette er et verktøy som jeg kjente til og har god erfaring med, og som jeg vet er i bruk i forskningssammenheng i universitets- og høyskolesektoren i Norge. Dette er en nettbasert løsning som er robust, godt tilpasset prosjekter innen forskning og det er i tillegg brukervennlig både i oppsett av spørreundersøkelsen og i etterkant i forbindelse med analysering og rapportering (Consulting, 2023).

Siste punktet i Creswell og Guettermans (2021) beskrivelse av datainnsamlingsprosessen omhandler selve gjennomføringen av datainnsamlingen. Dette innbefatter både utarbeidelsen av selve spørreskjemaet og informasjonstekst knyttet til dette. Herunder kommer også etiske refleksjoner knyttet til forskningsdeltakerne og de forskningsetiske refleksjonene man må gjøre seg i arbeidet med innsamling av data i forskningssammenheng (Creswell & Guetterman, 2021, s. 197-198). I arbeidet med å utarbeide spørsmål til undersøkelsen var omfanget en utfordring. Mitt personlige engasjement når det gjelder ungdomskor gjorde at jeg hadde så mye jeg ønsket å spørre om. Til tross for en litt smertefull begrensingsprosess ble spørreundersøkelsen noe mer omfattende enn strengt tatt nødvendig. Jeg er likevel godt fornøyd med datamaterialet mitt og jeg har fått svar på de spørsmålene jeg har lurt på knyttet til problemstillingen og forskningsspørsmålene. I utforming av selve spørreundersøkelsen la jeg vekt på å ha en informative tekster som beskrev masterprosjektet og forklarte hensikten med studien, både i mailen som ble sendt ut og som åpningside i selve spørreskjemaet. Jeg

laget forklaringer og beskrivende overgangstekster i spørreskjemaet for å motivere deltakerne til å fullføre undersøkelsen og la i åpningsteksten vekt på at denne undersøkelsen ville bidra til viktig informasjon om ungdomskor (Haraldsen, 1999, s. 232-233).

Figur 11: Åpningsbildet i den digitale spørreundersøkelsen.

NORD universitet

8%

Til korleder/dirigent for ungdomskor.

Dette spørreskjemaet er en del av masteroppgaven i masterprogrammet Master i musikk- og ensembleledelse ved Nord universitet. Tittelen på oppgaven er Ungdomskor - I krysningspunktet mellom musikk, ungdom og helse.

Problemstilling for masterprosjektet er som følger:
Hvilken forståelse om unge menneskers deltakelse i kor og deres opplevelse av «mattering», det å ha betydning i eget og andres liv, kan utvikles i en mixed methods studie av ungdomskor?

Jeg jobber i tillegg ut fra disse forskningsspørsmålene:

- Hvordan er tilstanden når det gjelder ungdomskor i Norge i dag?
- I hvilken grad kan deltakelse ungdomskor ha en forebyggende effekt på unges psykiske helse?
- Finnes det faktorer som kan ha positiv innvirkning på driften av ungdomskor på i 2023?

Spørreskjemaet er sendt ut til ungdomskor i hele landet, og svarene vil bidra til viktig kunnskap om betydningen av ungdomskor i Norge i 2023.

Det tar ca. 5-7 minutter å besvare spørreskjemaet og alle data som kommer inn vil bli behandlet anonymt. Dersom du har spørsmål om undersøkelsen eller masterprosjektet så ta gjerne kontakt på mobil 900 75 226.

Svarfrist 1. mars 2023.

Mvh
Berit Gåsbakk
Masterstudent ved Nord universitet

< > NESTE

Selve spørsmålsformuleringene var noe jeg jobbet grundig med. Jeg forsøkte å forenkle spørsmålene og gjøre dem så klare og lettforståelige som mulig, uten at det gikk ut over det datamaterialet jeg ønsket å samle inn (Haraldsen, 1999, s. 156-157). Jeg var bevisst på å

unngå generelle spørsmål, sammensatte spørsmål og svaralternativer som ikke var gjensidig utelukkende (Holand, 2021, s. 110-111). Jeg hadde en bevissthet om å unngå å gjøre forutsetninger i spørsmålene mine, stille implisitte spørsmål. Jeg valgte i noen av spørsmålene å legge inn et åpent svaralternativ, fordi jeg opplevde at de svaralternativene jeg hadde ikke var uttømmende (Haraldsen, 1999, s. 159). Videre valgte jeg i noen av spørsmålene å ha graderte alternativ i form av en 5-punktsskala. Her anså jeg det som fornuftig å supplere skjemaet med et sjette alternativ «Vet ikke» (Haraldsen, 1999, s. 180, 185).

Spørsmålsrekkefølgen var også noe jeg jobbet med for å oppnå en logisk og systematisk oppbygging av spørreundersøkelsen og for å motivere og hjelpe respondentene til å fullføre hele undersøkelsen (Haraldsen, 1999, s. 222-224). Jeg valgte å åpne spørreskjemaet med spørsmål som var lette å svare på, demografiske variabler som geografisk tilhørighet, antall sangere og kjønnsfordeling. De spørsmålene som var mer krevende å svare på, f.eks. åpne spørsmål, der respondenten måtte skrive svaret med egne ord, valgte jeg å plassere i siste halvdel av spørreskjemaet. Jeg erfarte, ikke uventet, at noen av forskningsdeltakerne valgte å ikke svare på de åpne spørsmålene.

Kororganisasjonene Ung i kor og Acta hadde ikke mulighet til å gi meg kontaktinformasjon til ungdomskorlederne/-dirigertene pga. personvern, men de var behjelpelige med å sende ut e-poster til disse. Spørreundersøkelsen ble i februar 2023 sendt ut til totalt 165 mottakere. Det ble ikke mottatt noen feilmeldinger, så dette var mitt reelle grunnlag for mulige svar. På bakgrunn av denne populasjonsstørrelsen var en fortrukket utvalgsstørrelse på minst 99 (60 %) (Miksza & Elpus, 2018, s. 28-29). Etter å ha sendt en purremail 27. februar mottok jeg til sammen 65 svar. Dette utgjorde en total svarprosent på 39,4 %, som er adskillig lavere enn foretrukne 60 %. I kapitlet om etiske betraktninger vil jeg reflektere rundt dette, om dette kan ha betydning for datamaterialet fra delstudie 1.

Spørreskjemaet er i sin helhet vedlagt masteroppgaven.

4.2.2 Delstudie 2: Intervju av sangere i ungdomskor

I den kvalitative delen av studien var planen å se nærmere på ett ungdomskor. Jeg reflekterte over på hvilket grunnlag jeg skulle velge ut dette ungdomskoret og jeg kom fram til at jeg ønsket å se nærmere på et kor der jeg verken kjente dirigent eller ungdommene personlig. Jeg er allerede personlig engasjert når det gjelder tematikken i problemstillingen min og har en bevissthet knyttet til egen forforståelse, noe jeg kommer nærmere innpå i kapitlet om etiske

betraktninger. Jeg vurderte det i tillegg som en fordel i intervjusituasjonen at jeg ikke kjente forskningsdeltakerne personlig, da trengte ingen av oss å ta hensyn til personlige forhold i forbindelse med intervjuene.

Jeg endte til slutt opp med å velge et ungdomskor som jeg kjente til, men der jeg ikke kjente sangerne eller dirigenten personlig. Jeg visste at ungdomskoret hadde eksistert gjennom mange år, og at de har lyktes med å samle en relativt stor del av nærmiljøets barn og unge til korvirksomhet. Det var ikke noe krav at koret skulle ha høyest mulig musikalsk nivå, det var tvert imot et poeng at koret skulle være åpent for alle som ønsket å være med. Jeg ønsket imidlertid at den musikalsk kvaliteten gjenspeilte at det gjøres en innsats når det gjelder øving, og at koret bidrar i nærmiljøet med opptredener på ulike arenaer. Jeg ønsket at koret skulle være for alle, uavhengig av kjønn, siden jeg vurderte å undersøke eventuelle kjønnsforskjeller. Jeg ønsket også at det skulle finnes barnekor i tilknytning til ungdomskoret fordi jeg var interessert i å undersøke om barnekor i tilknytning til ungdomskoret kunne ha betydning for rekrutteringen av nye sangere.

I utgangspunktet hadde jeg tenkt å intervju 6-8 ungdommer i 2-3 gruppeintervju. Jeg gjorde en avtale med dirigenten om å besøke koret på en øvingskveld og vi ble enige om at dirigenten skulle avtale med sangerne og organisere gruppene. Jeg vurderte om det var noen ulemper ved å la dirigenten organisere intervjuene, om dette kunne gi meg et datamateriale som ikke var representativt på den ene eller andre måten. Denne bekymringen viste seg imidlertid å være ubegrunnet, for dirigenten insisterte på at alle stemmer skulle høres, at alle ungdommene i koret måtte få være med på intervjuene. Jeg synes det var fin tanke å inkludere alle sangerne i intervjuprosessen, selv om det gjorde at jeg endte opp med å intervju totalt 17 ungdommer fordelt på 4 grupper. Dette medførte at datamaterialet mitt ble større enn forventet og gjorde i sin tur transkriberingsjobben ganske tidkrevende og analyseprosessen mer omfattende. Jeg reflekterte i etterkant over dirigentens ønske om å la alle stemmer høres, og jeg konkluderte med at det var verdt det. Jeg hadde fått det datamaterialet jeg ønsket og datamengden var håndterlig, om enn litt mer tidkrevende å arbeide med enn først planlagt, samtidig som alle medlemmene i ungdomskoret opplevde å bli hørt.

Intervjuene jeg gjennomførte kan beskrives som dybdeintervju, der den som intervjuer spiller en aktiv rolle ved å respondere på det som forskningsdeltakerne sier og stille oppfølgingsspørsmål underveis i intervjuet (Haraldsen, 1999, s. 197-198), eller mer spesifikt

som halvplanlagte, formelle intervju, der intervjuene kan arte seg som jevnbyrdige samtaler, og der intervjueren har sine planlagte spørsmål, men samtidig er åpen for at intervjuet kan ta andre dreininger enn det som i utgangspunktet var planlagt (Postholm, 2017, s. 72). Jeg valgte gruppeintervju delvis av tidsmessige hensyn og delvis fordi jeg antok at ungdommene ville bli lettere å få i tale hvis de var flere sammen. På bakgrunn av Postholms beskrivelse av fordeler med gruppeintervju så jeg det i tillegg som en fordel at ungdommene kunne hjelpe hverandre i å komme på ulike hendelser eller erfaringer de ville nevne, og utfylle hverandre i beskrivelsene av disse (Postholm, 2017, s. 72-73).

Jeg hadde forberedt en intervjuguide med 13 spørsmål, der jeg hadde skissert en del oppfølgingsspørsmål og drøftet spørsmålene med min veileder som gav meg gode innspill som gjorde spørsmålene mer klare og som også bidro til at både noen spørsmålsformuleringer og rekkefølgen ble justert. Jeg valgte å stille et åpent spørsmål til slutt, om det var noe ungdommene ønsket å fortelle om, eller om det var noe de syntes jeg burde spurt om, for på den måten å fange opp eventuell informasjon ut over det jeg hadde planlagt på forhånd.

Jeg hadde i forkant av intervjuene klarert med ungdomskorets dirigent så alle foreldre/foresatte var informert om forskningsprosjektet og hadde gitt muntlig samtykke til intervjuene. Jeg hadde gjort klar et informasjonsskriv som alle ungdommene som deltok i undersøkelsen fikk med seg, samt samtykkeskjema som de som var over 16 år fylte ut selv og de som var under 16 år fikk med seg til utfylling. Disse mottok jeg i etterkant på melding fra alle foreldre/foresatte.

Informasjonsskriv og samtykkeskjema finnes som vedlegg til oppgaven.

Jeg la i starten av intervjuene vekt på å skape en god atmosfære, der ungdommene kunne føle seg trygge og oppleve at de kunne åpne seg og delta aktivt i intervjuet (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 160-162) og jeg vurderte dette som spesielt viktig i møte med unge mennesker (Øhlckers et al., 2020, s. 60-61). Jeg erfarte at ungdommene i stor grad var deltakende i gruppeintervjuene. Om de deltok i større grad enn de ville gjort om jeg hadde gjennomført intervjuene en og en vet jeg ikke, men jeg opplevde ikke at jeg mistet noe eller at informasjon gikk tapt ved å gjøre intervjuene i grupper. Det kan ifølge Kvale og Brinkmann (2019) være at jeg fikk mer informasjon gjennom gruppeintervjuene enn jeg ellers ville ha gjort (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 180). Med utgangspunkt i det Haraldsen (1999) beskriver valgte jeg først å forklarte kort om bakgrunnen for hvorfor jeg var der, at jeg var masterstudent og tematikken

for masteroppgaven. Jeg forklarte litt om hvorfor jeg ønsket å intervju ungdomskor-medlemmer og hvilke spørsmål jeg kom til å stille og omtrent hvor lang tid intervjuet ville ta, sånn at de opplevde en form for forutsigbarhet i intervjusituasjonen. (Haraldsen, 1999, s. 197-198). Jeg åpnet også opp for at de 4-5 ungdommen i gruppa kunne snakke fritt uten å be om ordet. I etterpåklokskapens navn reflekterte jeg over om jeg her burde vært tydeligere på at de måtte snakke en og en, med tanke på transkriberingen av intervjuene, eller om slike begrensninger ville medført at ungdommene ikke hadde snakket så fritt som de gjorde.

Jeg startet intervjuene med et litt åpent spørsmål der ungdommene fikk fortelle litt om seg selv, sin musikalske bakgrunn og sin musikkinteresse, for så å dreie intervjuet inn mot ungdomskoret med spørsmål som hvor lenge de har deltatt i kor og deres opplevelser og erfaringer knyttet til dette, da spesielt ungdomskor. Jeg var bevisst min egen positive holdning til ungdomskor og forsøkte å få fram et nyansert bilde av ungdommenes opplevelser ved å spørre både om både positive og negative opplevelser i forbindelse med ungdomskoret og om det var noe de gledet/gruet seg til. Gjennom intervjuforløpet valgte jeg i noen tilfeller å stille oppfølgingsspørsmål som ikke stod i intervjuguiden fordi det kom fram informasjon i intervjuene som jeg ikke hadde forutsett, og som jeg gjerne ville høre mer om.

Dokumentasjon av intervjuene ble gjort med lydopptaker. Jeg gjorde et forsøk på å transkribere intervjuene med et digitalt verktøy, men skjønnte fort at en gruppe med 4-5 ungdommer som snakket dialekt og som til tider snakket i munnen på hverandre, gjorde at et slikt verktøy var lite egnet. Jeg transkriberte derfor intervjuene selv, ordrett, med fokus på innholdet. Jeg noterte reaksjoner i parentes, f.eks. (*latter*), når forskningsdeltakerne lo av noe som ble sagt. Jeg vurderte det som viktig for helheten å synliggjøre reaksjoner og kommunikasjon ut over det som ble sagt verbalt (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 206-208). Jeg var gjennom transkriberingsprosessen bevisst på de begrensningene som ligger i å transkribere kommunikasjonen i et intervju til tekst, der man mister det levende i situasjonen, både i tap av kommunikasjon vha. kroppsspråk, ansiktsuttrykk og i gruppeintervju gruppedynamikken som ikke så lett kommer til synlig i en tekstlig gjengivelse av den verbale samtalen (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 218). Siden jeg selv gjennomførte intervjuene og gjorde transkriberingen av dem kunne jeg ta med observasjoner av kommunikasjon ut over det verbale inn i transkriberingsarbeidet.

Jeg vil komme mer inn på transkriberingsarbeidet og analyseringen av datamaterialet i neste del som tar for seg analyseprosessen.

5 Analyse

I dette kapitlet vil jeg først se på prosessen med å velge analysemetode for så å beskrive selve analyseprosessen for både det kvantitative og kvalitative datamaterialet.

I arbeidet med å analysere datamaterialet mitt jobbet jeg først med å bli kjent med materialet ved å lese og studere det og forsøke å forstå hva datamaterialet i seg selv kunne fortelle meg. Jeg reflekterte rundt hvilke analysemetoder jeg skulle velge, hvilke metoder som i størst mulig grad ville hente ut potensialet i det datamaterialet mitt. Det opplevdes som ganske overveldende å både skulle forholde seg til et relativt omfangsrikt kvalitativt datamateriale i tillegg til kvantitative data, for så å skulle se aktuelle funn i sammenheng og diskutere rundt disse. Jeg opplevde veldig konkret de tre utfordringene i å ha et stort datamateriale uten noen form for orden eller system, nemlig det som Rennstam & Wästerfors (2015) omtaler som «kaosproblemet», «representasjonsproblemet», og «autoritetsproblemet». Dette er utfordringer som håndteres i analysearbeid innen forskning og som kan imøtegås ved mulige løsninger som sortering, redusering og argumentering (Rennstam & Wästerfors, 2015, s. 12). Denne måten å håndtere datamaterialet på ble utgangspunktet for analysen og et fundament i arbeidet videre med analysearbeidet i masteroppgaven som helhet.

5.1 *Deskriptiv, statistisk analyse*

I den kvantitative delen av undersøkelsen min var målet å avdekke faktorer som kjennetegner ungdomskor i Norge i 2023 for å se hvordan situasjonen er knyttet til ungdomskorvirksomheten. Jeg ønsket å danne et bakteppe for den kvalitative delen av studien. I tillegg ønsket jeg å undersøke om det fantes faktorer som kunne ha positiv innvirkning på driften av ungdomskor, altså måter å organisere og drive ungdomskor på som kan ha betydning for at ungdommene trives i koret, at det rekrutteres nye sangere, at man har et musikalsk nivå som stemmer over ens med ambisjonene og om ungdommene opplever mestring og «mattering», betydningsverdighet. Jeg skulle veldig gjerne ha gjennomført intervju med den enkelte kordirigent ang. dette, men omfanget av studien, samt praktiske forhold som antall dirigenter, geografisk spredning og tidsaspektet gjorde at jeg valgte å gjøre denne delen av datainnsamlingen som en del av den digitale spørreskjemaundersøkelsen som ble sendt til ungdomskordirigenter i hele landet.

Jeg benyttet deskriptiv, statistisk analyse som metode i analysearbeidet av datamaterialet (Miksza & Elpus, 2018, s. 17-18). Jeg vurderte statistisk analyse som et hensiktsmessig valg

for å organisere en større datamengde og gi oversikt og klarhet i det aktuelle materialet (Creswell & Guetterman, 2021, s. 213). Ved å analysere og visualisere datamaterialet kunne jeg gi en statistisk framstilling av interessante faktorer, f.eks. gjennomsnittlig antall deltakere i ungdomskor, kjønnsfordeling, alder, øvingsfrekvens, medbestemmelse når det gjelder repertoar og dirigentens faglige bakgrunn, som er presentert i artikkelen (Gåsbakk, Upublisert).

Dataverktøyet, SurveyXact, som jeg benyttet i innsamlingen av kvantitative data har funksjonalitet for enkel analyse, der resultatene fra spørreundersøkelsen presenteres i ulike diagram og tabeller. Jeg vurderte dette verktøyet som tilstrekkelig i analysen og det gav meg en oversikt som gjorde det mulig for meg å studere datamaterialet systematisk, både hvert spørsmål enkeltvis, men også ved å benytte filter for å gruppere svarene og se svarene i sammenheng med hverandre.

Jeg stilte noen åpne spørsmål i spørreundersøkelsen og disse svarene analyserte jeg tematisk (Braun & Clarke, 2006), på samme måte som jeg analyserte datamaterialet i delstudie 2, de transkriberte intervjuene. Jeg kommer nærmere inn på tematisk analyse i neste kapittel.

5.2 Tematisk analyse

I arbeidet med det kvalitative datamateriale valgte jeg å bruke tematisk analyse som metode for analysen fordi dette er en fleksible metode som det finnes ganske klare retningslinjer for. Jeg vurderte at denne metoden ville passe godt for meg og min studie, både fordi den beskrives som en grunnleggende metode i kvalitativ dataanalyse, der man identifiserer, analyserer og rapporterer mønster i datamaterialet, og fordi jeg er uerfaren som forsker, og metoden er den beskrives som «accessible to researchers with little or no experience» (Braun & Clarke, 2006, s. 97).

I den første fasen av analysearbeidet jobbet jeg med å bli kjent med datamaterialet. Jeg transkriberte intervjuene selv med fokus på innhold. (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 204-210) og fordypet meg i teksten for å se om jeg kunne finne mønster eller tema det kunne være interessant å se nærmere på. Jeg jobbet i denne fasen med datamaterialet ut fra en induktiv tilnærming, uten aktivt å bringe problemstillingen, aktuelle forskningsspørsmål eller egne interesser inn i arbeidet. Det er selvsagt ikke mulig å fri seg fra disse faktorene fullt ut, men jeg jobbet med en bevissthet om at datamaterialet skulle tale for seg selv og at de tema og

mønster som trådte fram ikke skulle defineres på bakgrunn av problemstillingen, spørsmålene i intervjuguiden eller egne interesser eller forforståelse (Braun & Clarke, 2006, s. 83).

I praksis innebar dette at jeg så på svarene fra gruppeintervjuene og sidestilte disse i en tabell, spørsmål for spørsmål. Dette var den første sorteringen og den gav et mer oversiktlig oppsett av datamaterialet og gjorde det enklere og mer oversiktlig å jobbe videre med (Rennstam & Wästerfors, 2015). Nå kunne jeg se på og sammenlikne svarene fra alle gruppene, ett spørsmål av gangen og lete etter mønster og fremtredende meninger eller tema. Underveis i denne fasen definerte jeg aktuelle tema for hvert spørsmål som respondentene hadde svart på og endte opp med en ganske omfattende liste med mange aktuelle tema. Jeg spesifiserte lista med tema, samlet ord og begrep som kunne høre sammen og satte opp fargekoder for å kunne identifisere ulike aspekt eller sammenhenger i materialet. Jeg tok for meg ett og ett spørsmål fra intervjuguiden, markerte ord eller fraser med farger ut fra lista med koder. Det var fristende å definere kategorier og tema ut fra det jeg forventet eller ønsket å finne i materialet og jeg var bevisst på å unngå dette. I møte med empirien forsøkte jeg videre å se andre aspekter enn jeg kanskje forventet og heller se etter funn som kunne bidra til ny forståelse og kunnskap. Målet her var å hente ut potensialet som lå i datamaterialet og yte det rettferdighet (Rennstam & Wästerfors, 2015, s. 98-101).

Etter å ha fargekodet alle svar på spørsmålene fra alle gruppene samlet jeg representasjonene fra de ulike temaene i en tabell. Dette gav meg en interessant oversikt over og en innsikt i materialet som var veldig nyttig i det videre analysearbeidet. Når dette var gjort for alle spørsmål satte jeg opp noen setninger for hvert spørsmål, der jeg definerte hva de aktuelle representasjonene kunne fortelle meg. Jeg begynte nå å se etter mer overordnede tema og samlet de ulike tema og representasjoner i noen hovedtema med tilhørende undertema. Dette var en prosess som krevde at jeg gjennomgikk lista over tema i flere omganger, med ulike perspektiv, både på spørsmålsnivå, men også med et overordnet blick på datamaterialet. Gjennom dette arbeidet ble datamaterialet reduserte flere omganger ved å velge ut og undersøke deler av materialet og se det opp mot helhetsforståelsen, en iterativ prosess der utvalget ble gjort på bakgrunn av de representasjoner og tema som ble avdekket i materialet (Rennstam & Wästerfors, s135).

Jeg analyserte også datamaterialet fra en semantisk tilnærming, der jeg ved flere gjennomlesninger og ulike sorteringer forsøkte å se etter underliggende tema, om det var noe

som ble kommunisert, uten at det ble sagt med rene ord, eller om det var tema som ikke ble berørt eller bevisst ble unngått, uten at jeg gjorde funn som tydet på dette (Braun & Clarke, 2006, s. 84). Her begynte jeg å se på de ulike gruppene og deres svar på de ulike spørsmålene i sammenheng. Jeg spurte meg hva dette kunne fortelle meg når de ble sett i sammenheng. Dette krevde en ny runde med sortering og analyse av svarene, før jeg var fornøyd med lista. På bakgrunn av teoretisk sensitivitet (Postholm & Jacobsen, 2018, s. 142) beveget jeg meg i denne fasen mer i retning av en teoretisk drevet tematisk analyse. Nå begynte jeg å tilnærme meg de aktuelle funnene med utgangspunkt i problemstillingen min og forskningsspørsmålene, der jeg i materialet fant svar på spørsmålene som jeg i utgangspunktet hadde, men der jeg også utviklet ny kunnskap. En nærmere beskrivelse av det kommer jeg tilbake til i kapitlet om funnene og drøftingsdelen av oppgaven.

6 Etiske betraktninger

Det er både etisk og empatisk og trå forsiktig i møte med andre mennesker og kanskje spesielt i møte med ungdommer som er i en sårbar og ofte emosjonelt urolig fase i livet (Tetzchner, 2012, s. 681-682). Dette hensynet har jeg hatt med meg inn i prosjektet, både i møte med ungdommer, kordirigenter og kororganisasjoner, og særlig i forbindelse med den kvalitative datainnsamlingen der jeg møtte og intervjuet ungdommer personlig.

Transparens og åpenhet er viktig i all forskning (komiteene, 2019). Troverdigheten i forskningen er avhengig av at hele forskningsprosessen er synlig for leseren, så leseren kan følge prosessen gjennom alle fasene i prosjektet. Forskeren må også utvikle en bevissthet rundt sin egen rolle i forholdet til forskningsfeltet og de aktuelle forskningsdeltakerne (Postholm, 2017, s. 170-171). Dette har jeg reflektert over gjennom hele studien, og spesielt i arbeidet med delstudie 2, der jeg møtte respondentene personlig i forbindelse med intervjuene. Jeg jobbet hele tiden med å ha en bevissthet om at det skulle være forskningsdeltakernes stemme som skulle høres, fra selve intervjusituasjonen, i transkriberingen, i tolkningen og analysen av datamaterialet. Jeg hadde som mål at jeg, med mine erfaringer og min forforståelse, i minst mulig grad skulle være synlig i alle faser av prosessen. Selv om jeg vet at det praktisk talt er umulig å være nøytral i tolkningen av tekst eller samtale, så forsøkte jeg allerede i datainnsamlingsprosessen å ha en bevissthet rundt min egen forforståelse, og sette til side mine egne oppfatninger, erfaringer, fordommer og synspunkter, og se/høre det som ble kommunisert med åpent sinn (Postholm, 2017, s. 87).

Det å utføre forskningsarbeid innebærer et stort ansvar. Man må gjøre etiske vurderinger gjennom hele prosessen og forholde seg til de forskningsetiske retningslinjer som til enhver tid er gjeldende. De nasjonale forskningsetiske komiteer har utarbeidet noen generelle forskningsetiske retningslinjer, der de overordnede prinsippene er respekt og gode konsekvenser, rettferdighet og integritet (komiteene, 2019). Jeg har gjennom arbeidet med denne masteroppgaven arbeidet etter de prinsippene som er beskrevet i disse retningslinjene.

Norsk senter for forskningsdata (NSD) gjør etiske vurderinger av søknader om forskningsprosjekter. Dette masterprosjektet har generert empiri fra to delstudier, der delstudie 1 er meldt inn og godkjent av NSD. Her ble det innhentet nødvendig samtykke i henhold til NSDs retningslinjer (Sikt, 2023b). Delstudie 2, spørreundersøkelsen som er sendt

ut til kordirigenter i ungdomskor over hele landet, er ifølge NSDs retningslinjer ikke meldepliktig, da alle data behandles anonymt (Sikt, 2023a).

Godkjenning fra Sikt ang. vurdering av behandling av personopplysninger er vedlagt oppgaven.

I delstudie 1, den nasjonale spørreundersøkelsen var de etiske refleksjonene i all hovedsak knyttet til utvalget, der svarprosenten var på 39,4 %. Dette er lavere enn det kravet som vanligvis stilles til en representativ studie (Miksza & Elpus, 2018, s. 28-29). For å gjøre en vurdering av representativiteten i materialet undersøkte jeg fordelingen av ungdomskorene fylkesvis. Her kunne jeg se at representasjonen var noe ujevn, jeg hadde f.eks. ingen respondenter fra Troms/Finnmark og Møre og Romsdal. Ut fra dette kunne jeg ikke være sikker på at resultatene var representativ for ungdomskorene landet.

I forbindelse med den kvantitative undersøkelsen gjorde jeg meg også noen etiske refleksjoner knyttet til hvem som valgte å svare på undersøkelsen, og hvem som valgte å ikke svare. Det kom tydelig fram av svarene, spesielt på fritekstspørsmålene, at de som svarte hadde en positiv innstilling til ungdomskor og at de hadde sterk tro på at korvirksomhet er positivt for ungdommene. Hvordan holdningen til disse spørsmålene var hos de som valgte å ikke besvare spørreundersøkelsen har jeg ingen informasjon om. I et større forskningsprosjekt kunne jeg kontaktet de som valgte å ikke besvare spørreundersøkelsen, og forsøke å avdekke hvorfor og hvilke svar jeg eventuelt kunne fått, men omfanget av denne studien gav ikke rom for en slik oppfølgingsundersøkelse. Det at respondentene i all hovedsak var positive til ungdomskor kan delvis forklares med at de som svarte velger å bruke tida si på å drive med nettopp ungdomskor, og dermed har en overveiende positiv holdning til dette i utgangspunktet. De eneste kritiske eller negative kommentarene jeg fikk som respons var at for noen av kordirigentene medførte det å lede ungdomskor mye arbeid og en del bekymring, men dette var kun et fåtall.

7 Funn

I dette kapitlet gir jeg en overordnet presentasjon av de funnene som presenteres nærmere i artikkelen min. Jeg vil videre sette funnene i sammenheng med den overordnede problemstillingen og forskningsspørsmålene, samt tidligere forskning, som er utgangspunktet for diskusjonskapitlet.

7.1 *Hvordan er situasjonen for ungdomskorene?*

Hensikten med delstudie 1, den kvantitative undersøkelsen var å undersøke hvordan situasjonen er for ungdomskor i Norge i 2023. Videre var hensikten å undersøke om det finnes faktorer som kan ha positiv innvirkning på driften av ungdomskor, og om dette er forståelser som andre ungdomskor kan dra lærdom av. Funn som presenteres i artikkelen (Gåsbakk, Upublisert) er at ungdomskorene har en overvekt av kvinner både når det gjelder sangere og dirigenter. Det ser ut som de ungdomskorene som har stor aktivitet når det gjelder opptredener og turvirksomhet opplever vekst i medlemstallet. Videre funn viser at det er stor forskjell på utviklingen når det gjelder medlemstall. Det kan, ut fra datamaterialet, se ut som det er en sammenheng mellom det å ha et barnekor i tilknytning til ungdomskoret og økning i antallet kormedlemmer. Det samme gjelder dirigentens kompetanse.

7.2 *Betydningen av å delta i ungdomskor*

Hensikten med delstudie 2 var å undersøke betydningen av å delta i ungdomskor for ungdommene, spesielt med tanke på forebyggende innvirkning på psykisk helse.

I det kvalitative datamaterialet, både fra de åpne spørsmålene i spørreundersøkelsene og fra intervjuene med ungdomskormedlemmene, gjorde jeg funn som viste at tilhørighet, trygghet og trivsel var viktig for ungdommene. Videre fant jeg at det å utvikle seg selv både musikalsk og som menneske var viktige faktorer, det samme var det å mestre, få til noe sammen og formidle noe til andre.

Selv om figuren *mattering* (Prilleltensky, 2019) var med meg som et utgangspunkt helt fra starten av denne studien så forventet jeg ikke å gjøre funn som så tydelig passet inn i denne modellen. Helsedirektoratets fem råd om økt livskvalitet og bedre psykisk helse (Helsenorge, 2023a) kom inn senere i prosessen, i forbindelse med søk etter tidligere forskning. Som nevnt i kapitlet om etiske betraktninger ble den tematiske analysen ikke gjort med tanke på å gjøre funn som skulle passe med mine ønsker og forventninger, tvert imot så forsøkte jeg å gjøre analysen uten noen form for forforståelse. Likevel gjorde jeg funn som jeg etter hvert kunne

utviklet til ny kunnskap som underbygger det at deltakelse i ungdomskor kan ha forebyggende innvirkning på unge menneskers psykiske helse.

I diskusjonskapitlet vil jeg komme nærmere inn på hvordan jeg sammenstilte funnene mine og utviklet ny kunnskap ved å lage nye figurer som illustrerer både sammenhengen mellom tidligere forskning og funnene fra denne studien, samt sammenhenger funnene i mellom, og hvordan jeg på denne måten svarte ut problemstillingen og forskningsspørsmålene som var utgangspunkt for denne studien.

8 Diskusjon

I diskusjonsdelen utvikler jeg tre modeller som til sammen søker å besvare og belyse den overordnede problemstillingen og de tilhørende forskningsspørsmålene for denne studien og diskutere rundt hvorvidt studien svarer ut disse.

Hvilke forståelser om unge menneskers deltakelse i kor og deres opplevelse av «mattering», betydningsverdighet, kan utvikles i en mixed methods studie av ungdomskor?

Selv om jeg jobbet ut fra tre forskningsspørsmål, der målet blant annet var å danne et bilde av hvordan situasjonen er for ungdomskor i Norge i 2023 og der jeg undersøkte hvorvidt det finnes faktorer som kan ha positiv innvirkning på driften av ungdomskor, så er det den kvalitative undersøkelsen som har hatt hovedfokuset i denne studien, der målet var å undersøke betydningen av å delta i ungdomskor og i hvilken grad deltakelse i ungdomskor kan ha en forebyggende innvirkning på unge menneskers psykiske helse. I artikkelen danner funnene i det kvantitative datamaterialet bakteppe når problemstillingen skal besvares, der de sentrale funnene fra denne delen av studien er presentert ved grafiske framstillinger som beskriver situasjonen for ungdomskorene og deres virksomhet (Gåsbakk, Upublisert). Videre kommer jeg til det som er den kvalitative delen av studien, der jeg har sett på funnene fra det kvalitative datamaterialet både fra spørreundersøkelsen og intervjuene i lys av figuren mattering (Prilleltensky, 2019) og videre i sammenheng med definisjon av psykisk helse (Helsenorge, 2023b) samt Helsedirektoratets illustrasjon som viser fem råd om økt livskvalitet og sterkere psykisk helse (Helsenorge, 2023a).

Jeg har i denne studien søkt å utvikle ny kunnskap og forståelse knyttet til ungdomskor basert på tidligere forskning og teori i kombinasjon med egne funn fra kvantitative og kvalitative forskningsdata. Jeg har utviklet tre nye figurer, der den første, *Betydningsverdighet for bedre psykisk helse* (Gåsbakk, Upublisert), er en kombinasjon av Prilleltenskys (2019) mattering og Helsedirektoratets illustrasjon (2023a), der figuren er videreutviklet med utgangspunkt min studie og der jeg har bl.a. valgt å ta ut det som har med arbeidssituasjon å gjøre fra mattering-figuren, siden det ikke er relevant i denne sammenhengen. Helsedirektoratets fem råd passer godt inn under de ulike elementene i Prilleltenskys figur Mattering.

Videre valgte jeg å ta funn fra den tematiske analysen av det kvalitative datamaterialet fra spørreundersøkelsen og intervjuene, og plassere disse inn i figuren, der betydningsverdighet, både i form av å føle seg verdifull og å bidra med noe verdifullt, er skissert (Gåsbakk,

Upublisert). Jeg utviklet på denne måten ny kunnskap og forståelse når det gjaldt ungdommers opplevelse av betydningsverdighet i forbindelse med deltakelse i ungdomskor. Funn i datamaterialet fra denne studien passer god med begge de tidligere nevnte figurene, og på bakgrunn av den nye figuren *Betydningsverdighet, for noen kan ungdomskor være magisk* (Gåsbakk, Upublisert) mener jeg å kunne vise at deltakelse i ungdomskor kan ha positiv og forebyggende innvirkning når det gjelder unge menneskers psykiske helse

Den tredje figuren jeg har utviklet har jeg kalt *Ungdomskor kan bære frukt* (Gåsbakk, Upublisert). Dette er en illustrasjon som viser et tre der betydningsverdighet er grunnstammen i virksomheten og der grenene består av de tidligere nevnte 5 rådene om økt livskvalitet og bedre psykisk helse, *å gi til andre, fortsette å lære, knytte bånd, være aktiv og være oppmerksom*, og der fruktene på treet viser de sentrale funnene fra den tematiske analysen av det kvalitative datamaterialet mitt. I illustrasjonen har jeg i tillegg valgt ta med de mest sentrale funnene som kan ha positiv innvirkning på driften av ungdomskor, et barnekor i tilknytning til ungdomskoret, ungdomskorets aktivitetsnivå og ungdomskordirigentens kompetanse, i form av en vannkanne (Gåsbakk, Upublisert).

9 Avsluttende refleksjoner

Jeg vil på bakgrunn av denne studien hevde at deltakelse i et ungdomskorfellesskap kan ha forebyggende innvirkning på noen ungdommers psykiske helse. Jeg imidlertid ikke hevde at ungdomskor er den eneste løsningen som vil fungere for alle ungdommer. Jeg vil tvert imot hevde at fordi folk er forskjellige så er det også behov for ulike arenaer og sammenhenger der man kan oppleve betydningsverdighet. Artikkelen konkluderer med at deltakelse i et ungdomskorfellesskap kan være bra for unge mennesker og det kan ha forebyggende innvirkning på ungdommers psykiske helse (Gåsbakk, Upublisert). Men kor passer ikke for alle, og ungdomskor er bare en av mange arenaer der unge mennesker kan oppleve betydningsverdighet. «Folk er forskjellige, og det viktigste er at ungdommene finner sin greie, sitt miljø og et sted der de kan oppleve trivsel, tilhørighet og trygghet, et sted der de kan oppleve betydningsverdighet» (Gåsbakk, Upublisert).

Jeg avslutter artikkelen på samme måte som jeg starter den:

«Musikk er ikke magi, men for noen kan ungdomskor være magisk» (Gåsbakk, Upublisert).

10 Litteratur og kilder

- Acta. (2023). *Soul Children*. Acta. <https://acta.no/soul-children/>
- Akademisk, C. D. (2023). *Author guidelines for MusPed:Research*. Cappelen Dam Akademisk. Hentet 18.05.2023 fra https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/musped_instruks
- Almvik, A. & Daling, G. (2021). Helse- og mestringskor - musikk som "medisin". I *Samfunnsdeltakselse i første rekke: Psykisk helse i hverdagsliv og lokalsamfunn* (Bd. 130-143). Universitetsforlaget.
- Bakken, A. (2021). *Ungdata 2021: Nasjonale resultater* (NOVA Rapport 8/21). OsloMet - Storbyuniversitetet. <https://hdl.handle.net/11250/2767874>
- Balsnes, A. H. (2014). *Å synge i kor: Ideal for menneskelig fellesskap?* Portal Akademisk.
- Borge, A. I. H. (2018). *Resiliens: risiko og sunn utvikling*. Gyldendal Akademisk.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, (3:2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Brean, A. & Skeie, G. O. (2019). *Musikk og hjernen: Om musikkens magiske kraft og fantastiske virkning på hjernen*. Cappellen Dam.
- Consulting, R. M. (2023). *SurveyXact – produktegenskaper: Generelt om SurveyXact*. Rambøll Management Consulting. Hentet 15.03.2023 fra <https://www.surveyxact.no/produkter/surveyxact/surveyxact-produktegenskaper/>
- Creswell, J. W. & Creswell, J. D. (2018). *Research Design: Qualitative, Quantitative & Mixed Methods Approaches* (5th edition. utg.). SAGE Publications Inc.
- Creswell, J. W. & Guetterman, T. C. (2021). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research* (Sixth edition. utg.). Global Edition.
- DMMH. (2023). *MiU 2023 - utfordringer og muligheter innen musikk og utdanning*. DMMH. Hentet 18.05.2023 fra <https://dmmh.no/fei/miu2023>
- Dyrstad, A. M., Almvik, A., Bjerkeset, O. & Ness, O. (2017). Korsang som recovery-fremmende tiltak for personer med psykiske helseplager. *Scandinavian Psychologist*, 4, e17. <https://doi.org/https://doi.org/10.15714/scandpsychol.4.e17>
- Gåsbakk, B. (Upublisert). *Musikk er ikke magi, men for noen kan ungdomskor være magisk: En studie av ungdomskorets betydning for unge mennesker i Norge i 2023* [Masteroppgave, Nord universitet].
- Haraldsen, G. (1999). *Spørreskjemametodikk*. Ad Notam Gyldendal. <https://doi.org/oai:nb.bibsys.no:999914496654702202>

URN:NBN:no-nb_digibok_2009032304024

- Helsenorge. (2023a). *Fem råd for åuka livskvalitet og sterkare psykisk helse*. Norsk Helsenett. Hentet 27.02.2023 fra <https://www.helsenorge.no/psykisk-helse/fem-rad-for-sterkere-psykisk-helse/>
- Helsenorge. (2023b). *Hva er psykisk helse?* Norsk Helsenett. Hentet 27.02.2023 fra <https://www.helsenorge.no/psykisk-helse/hva-er-psykisk-helse/>
- Hjernøe, J. D. (Hentet 7. mai 2023). *The Intelligent Choir*. Jim Daus Hjernøe. Hentet 07.05.2023 fra <https://theintelligentchoir.com/concept/>
- Holand, A. (2021). Oversiktsstudier og spørreskjema. I M. Krogtøft & J. Sjøvoll (Red.), *Masteroppgaven i lærerutdanninga* (2. utgave. utg., s. 94-115). Cappelen Damm Akademisk.
- Huizinga, J. (1993). *Homo Ludens: Om kulturens oprindelse i leg* (2. utgave. utg.). Gyldedalske boghandel Nordisk Forlag.
- Kolaas, S. S. (2022). *Samkunst som meningsskapende tilnærming: - en mixed methods studie om valgfaget produksjon for scene* [Doktorgradsavhandling, Nord universitet, Nord universitet]. Cistin. <https://app.cristin.no/results/show.jsf?id=2048780>
- komiteene, D. n. f. (2019). *Generelle forskningsetiske retningslinjer*. Hentet 04.03.23 fra <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/generelle/>
- Krogtøft, M. & Sjøvoll, J. (Red.). (2021). *Masteroppgaven i lærerutdanninga* (2. utgave. utg.). Cappelen Damm Akademisk.
- Krokstad, S. (2021). Hva skal til for å få flere i arbeid. *Tidsskriftet Den norske legeforening, Utgave 2, 23. februar 2021*. <https://doi.org/10.4045/tidsskr.20.0760>
- Krokstad, S., Heimburg, D. v., Rangul, V., Gravaas, B. C., Eiksund, S., Sliper, J. O., Opdahl, S., Kvistad, K., Moa, P. F. & Sund, E. R. (2019). *Psykisk helse i Trøndelag 2019*. HUNT Forskningsssenter, NTNU. https://www.ntnu.no/documents/10304/1269212242/Psykisk+helse_netversion.pdf/07e662d7-1c63-ebb7-8e4e-13991acda7a3?t=1616678112967
- Krumsvik, R. J. (2016). *En doktorgradsutdanning i endring: Et fokus på den artikkelbaserte ph.d.-avhandlingen*. Fagbokforlaget.
- Krüger, V. & Strandbu, A. (2015). *Musikk, ungdom, deltakelse: musikk i forebyggende arbeid*. Universitetsforlaget.
- Kulset, N. B. (2018). *Din musikalske kapital*. Universitetsforlaget.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2019). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utgave. utg.). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Miksza, P. & Elpus, K. (2018). *Design and Analysis for Quantitative Research in Music Education*. Oxford University Press.

- Myskja, A. (2006). *Den siste song: Sang og musikk som støtte i rehabilitering og lindrende behandling*. Fagbokforlaget.
- Postholm, M. B. (2017). *Kvalitativ metode: En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2. utgave. utg.). Universitetsforlaget.
- Postholm, M. B. & Jacobsen, D. I. (2018). *Forskningsmetode for masterstudenter i lærerutdanningen*. Cappelen Damm AS.
- Prilleltensky, I. (2019). Mattering at the Intersection of Psychology, Philosophy, and Politics. *American Journal of Community Psychology*, (Society for Community Research and Action). <https://doi.org/https://doi.org/10.1002/ajcp.12368>
- Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2015). *Från stoff til studie: Om analysearbeite i kvalitativ forskning*. Studentlitteratur AB.
- Ruud, E. (2021, 14.12.2021). *Musikk*. Store Norske Leksikon. Hentet 10.05.2023 fra <https://snl.no/musikk>
- Sikt, K. t.-. (2023a). *Gjennomføre et prosjekt uten å behandle personopplysninger*. <https://sikt.no/gjennomfore-et-prosjekt-uten-behandle-personopplysninger>
- Sikt, K. t.-. (2023b). *Personvernhandbok for forskning*. Hentet 04.03.2023 fra <https://sikt.no/personvernhandbok-forskning>
- Sivertsen, B. & Johansen, M. S. (2022). *Studentenes helse- og trivselsundersøkelse 2022*. Styringsgruppen for Studentenes helse- og trivselsundersøkelse ved Studentsamskipnaden SiO. https://studenthelse.no/SHoT_2022_Rapport.pdf
- Strøm, R. V., Eikesund, Ø. J. & Balsnes, A. H. (Red.). (2022). *Samsang gjennom livsløpet*. Cappellen Damm Akademisk.
- Tetzchner, S. v. (2012). *Utviklingspsykologi* (2. utgave. utg.). Gyldendal Akademisk.
- Theorell, T. (2009). *Noter om musik ock hälsa*. Karolinska Institutet University Press.
- Varkøy, Ø. (2000). *Hvorfor musikk: - en musikkpedagogisk idéhistorie* (2. utgave. utg.). Gyldendal Norsk Forlag.
- Øhlckers, L. R., Heradstveit, O. & Sand, L. (2020). *Ungdom og psykisk helse*. Fagbokforlaget.
- Aamann, K. (2020, 04.11.2020). *Ung i Kor*. https://snl.no/Ung_i_Kor

Artikkelen:

Musikk er ikke magi, men for noen kan ungdomskor være magisk!

- En studie om ungdomskorets betydning for unge mennesker i Norge i 2023

Musikk er ikke magi, men for noen kan ungdomskor være magisk!»

- En studie om ungdomskorets betydning for unge mennesker i Norge i 2023

Berit Gåsbakk

Nord universitet

Sammendrag

Hensikten med denne artikkelen har vært å undersøke hvorvidt deltakelse i ungdomskor kan ha en forebyggende innvirkning på unge menneskers psykiske helse. Datamaterialet for studien er generert gjennom en nasjonal spørreundersøkelse, våren 2023, sendt ut til 165 ungdomskor fra hele landet, og der 65 valgte å svare (N=65), og gruppeintervju, høsten 2022, med alle medlemmene (N=17) i et strategisk valgt ungdomskor. Analysen av det kvantitative datamaterialet fra spørreundersøkelsen er informert av deskriptiv, statistisk analyse og analysen av kvalitativt datamateriale fra spørreundersøkelsens åpne spørsmål samt fra intervjuene er informert av tematisk analyse. Artikkelen har et hermeneutisk vitenskapsteoretisk perspektiv i et mixed methods design. Tidligere forskning danner det teoretiske grunnlaget for diskusjon og videre utvikling av ny kunnskap. Funn i studien gir innsikt i hvordan ungdomskor medlemmene opplever å tilhøre et korfellesskap og disse funnene satt i sammenheng med tidligere forskning gjør at det kan utvikles ny forståelse for betydningen av unge menneskers deltakelse i korfellesskap når det gjelder «mattering», betydningsverdighet, og hvordan dette kan ha forebyggende innvirkning på ungdommers psykiske helse.

Nøkkelord: ungdomskor, mattering, betydningsverdighet, korfellesskap, forebyggende, psykisk helse

Abstract

The purpose of this article is to investigate how participation in a Youth Choir can have a preventive impact on young people's mental health. The data material consists of a nationwide survey (spring 2023) where 165 Youth Choir conductors were asked to participate, and group interviews of Youth Choir singers (fall 2022) from one strategic selected Youth Choir. The analysis of the quantitative data material from the survey is informed by descriptive statistical analysis. The analysis of the qualitative data material from both the survey and the interviews is informed by thematic analyses. The scientific theoretical perspective of this article is hermeneutic within a mixed methods design. Earlier research is theoretical basis for discussion and the development of new knowledge.

Findings in the study provides insight into how singers experience belonging to a Youth Choir. The findings, seen in connection with previous research, mean that a new understanding can be developed of the importance of young people's participation in choirs in terms of "mattering", and how this can have a preventive impact on young people's mental health.

Key words: Youth Choir, mattering, choir, preventive on mental health

Innledning

Musikk har vært viktig for mennesket i uminnelige tider. Allerede i det gamle Hellas fortelles det, i myten om *musenes* fødsel, at musikken, *det musiske*, var en gave fra gudene (Varkøy, 2000). Sang og kor har hatt viktige funksjoner opp gjennom historien, helt fra antikken, der sangen og musikken var viktig både i teater og religiøs sammenheng (Watne, 2021). I den kristne kirken har korsangen hatt en viktig plass helt fra kirken ble grunnlagt, først som enstemmig kor, men fram mot middelalderen også som flerstemmig kirkesang og etterhvert også verdslig korsang og korvirksomhet som ikke var knyttet til kirkelig aktivitet (Watne, 2021). Det synges i kor over hele verden, innen forskjellige samfunn og kulturer, unisont og flerstemt, med og uten akkompagnement, i religiøs og verdslig sammenheng. Det finnes kor for like og ulike stemmer, mannskor, damekor og blandakor. Det finnes seniorkor, ungdomskor, gutte-/jentekor, barnekor, profesjonelle kor og amatørkor. I Norge finnes det et mangfold av kor og mange steder er korvirksomheten en viktig del av kulturlivet og den lokale frivilligheten. (Watne, 2021)

For meg har ungdomskoret hatt en viktig betydning, både som ung korsanger, og etter hvert som leder for den lokale barne- og ungdomskorvirksomheten. Jeg vokste opp i et hjem der musikken og musikkleden hadde stor plass, og har hele livet hatt et personlig engasjement når det gjelder barn og unge og musikk. Som forfatter av denne artikkelen ønsker jeg å undersøke hvilke forståelser om unge menneskers deltakelse i kor og deres opplevelse av «mattering», betydningsverdighet, som kan utvikles i en mixed methods studie av ungdomskor.

Det finnes mange ungdomskor i Norge, men akkurat hvor mange er vanskelig å si, fordi det finnes større og mindre kor og vokalgrupper, midlertidige kor, kor som deles og slås sammen ut fra antall sangere fra år til år, det finnes prosjektkor og skolekor. En rekke ungdomskor er organisert i den landsdekkende organisasjonen, *Ung i kor*, en organisasjon for barnekor, skolekor og ungdomskor, som ble stiftet i 1984. Her er rundt 300 kor organisert, og organisasjonen har til sammen over 10.000 medlemmer organisert (Aamann, 2020). Mange ungdomskor er organisert i *Acta*, *Soul Children*, som

på sine nettsider presenterer seg som landets raskest voksende korbevegelse med nesten 400 kor i og utenfor Norge (Acta, 2023).

Etter et møte med Audun Myskja, hans forskning, undervisning og praksis, der musikken var en viktig del av terapi, behandling og lindrende tiltak (Myskja, 2006) reflekterte jeg over kraften i musikken og betydningen musikken kan ha i menneskets ulike livsfaser. Jeg har selv erfart at ungdomskor har betydning, og jeg har sett unge mennesker blomstre både personlig og musikalsk etter å ha funnet seg til rette i et ungdomskorfellesskap. Så kom demenskoret på TV (NRK, 2023) og jeg fikk enda en bekreftelse på at musikken og musikkfellesskapet kan ha stor betydning for mennesker. Jeg så hvordan Myskja brukte musikken i sin praksis og hvordan deltakerne i demenskoret opplevde kraften i musikken inn i deres livssituasjon. Det fikk meg til å undres, dersom musikken kunne ha en slik innvirkning på disse menneskene, kunne det da tenkes at musikken også kunne ha forebyggende innvirkning når det gjaldt unge menneskers psykiske helse? Det har de senere årene vært gjort undersøkelser som setter fokus på økningen i antall unge mennesker som sliter med psykiske plager og lidelser (Bakken, 2021; Krokstad et al., 2019; Sivertsen & Johansen, 2022).

Jeg tror ikke at musikk er magi. Jeg tror ikke at musikk og korvirksomhet passer for alle eller at et korfellesskap i seg selv løser problemene som beskrives i overnevnte rapporter. Jeg synes likevel det er verdt å undersøke i hvilken grad musikken kan ha betydning i unge menneskers liv. Dette er bakgrunnen for at jeg velger å skrive en artikkel med denne problemstillingen: *Hvilke forståelser om unge menneskers deltakelse i kor og deres opplevelse av «mattering», betydningsverdighet, kan utvikles i en mixed methods studie av ungdomskor?*

Jeg besvarer denne problemstillingen å gjennom å se på kvantitative og kvalitative data fra en nasjonal spørreundersøkelse rettet mot ungdomskordirigenter i hele landet og kvalitative forskningsdata fra gruppeintervju med ungdommer fra et strategisk valgt ungdomskor. På bakgrunn av det kvantitative datamaterialet fra spørreskjemaundersøkelsen vil jeg se nærmere på situasjonen for ungdomskor i Norge i dag og om det finnes faktorer som kan ha innvirkning på driften av ungdomskor. Funnene fra denne delen av datamaterialet danner bakteppe når jeg presenterer funn

fra det kvalitative datamaterialet om hvilken betydning ungdomskoret har for ungdommer, med tanke på betydningsverdighet og forebyggende innvirkning på unge menneskers psykiske helse.

Tidligere forskning

Det finnes mye forskning knyttet til musikk. Jeg har sett nærmere på forskning på musikkens betydning generelt og videre hvordan musikken kan ha betydning for ungdom og deres helse. Videre har jeg søkt å finne tidligere forskning som gjelder korfellesskap generelt og ungdomskor spesielt. Musikk og musikkens betydning er områder det har vært forsket og blir forsket mye på. I korsangkurset «Syng deg friskere» beskrives det hvordan deltakelse i et korfellesskap bidrar til økt mestring og livskvalitet for mennesker med psykiske plager og lidelser (Almvik & Daling, 2021). Musikken påvirker, dette er dokumentert i tidligere forskning på bruk av musikk i terapisammenheng i forbindelse med kognitiv svikt, Parkinson og ulike psykiske lidelser (Brean & Skeie, 2019; Dyrstad et al., 2017; Myskja, 2016; Theorell, 2009; Aasgaard, 2015). Musikk kan ha stor betydning i ulike livsfaser og gjennom hele menneskets livsløp (Strøm et al., 2022). Det å tilhøre et korfellesskap kan ha stor verdi for enkeltindividet, både fysisk, mentalt og sosialt, og et korfellesskap kan også ha stor innvirkning også på det samfunnssosiale planet. (Balsnes, 2014). «Fargespill», en metode for integrering, synliggjør hvordan musikk, sang og dans kan ha stor betydning for mennesker med forskjellig opprinnelse og kulturbakgrunn (Hamre & Saue, 2011). Det er tidligere forsket på musikken i forebyggende arbeid rettet mot ungdom (Krüger & Strandbu, 2015), men jeg finner imidlertid ikke tidligere forskning knyttet direkte til ungdomskor i Norge, eller kordeltakelsens betydning verken generelt eller i et forebyggende perspektiv.

Musikk, ungdom og helse

Homo ludens, *det lekende mennesket*, ble beskrevet allerede i 1938, der menneskets grunnleggende behov for å leke og spille skildres på følgende måte: «De høyest utviklede former for

leg er gjennomvævet af rytme og harmoni, de ædleste gaver den æstiske oplevelse skænker os» (Huizinga, 1993, s. 6-7, 15). Verdens helseorganisasjon sier noe om det samme behovet når de slår fast at god helse og deltakelse i aktiviteter har en sammenheng (Francés & Parra-Casado, 2019, s. 3). Internasjonal forskning viser at gjennom å delta i frivillige organisasjoner, f.eks. innen musikk, vil ungdommer bygge nettverk og relasjoner og dermed ha bedre sjanse til å klare seg i livet når det gjelder utdanning, arbeidsliv og helse, og dessuten ha lavere risiko for å utvikle uønsket adferd, f.eks. i retning rusmisbruk og kriminalitet (Krüger & Strandbu, 2015, s. 114-115).

Der ungdommene er, der er det også ofte musikk, de bærer musikken med seg og bruker den for å få en pause fra hverdagen, føle seg bedre eller for å få frihet til å tenke og kjenne på sine følelser (Krüger & Strandbu, 2015, s. 109-111). Men kan musikk gjøre oss friskere? Ja, svarer Kulset (2018). Hun legger imidlertid til at musikk ikke kurerer sykdom, men at musikken kan støtte opp om de områder i livet vårt der vi allerede fungerer, på de områdene der vi opplever å være friske (Kulset, 2018, s. 76). Theorell (2009) beskriver hvordan musikken påvirker både kroppen og sinnet og hvordan kraften i musikken har styrke til å gi mennesker gåsehud, til å påvirke blodtrykk og hjerterytme og til å røre oss til tårer (Theorell, 2009), mens Myskja (2006) beskriver sine erfaringer med musikk i palliativ behandling og i møte med folk med en demensdiagnose. Kraften i musikken i møtet med mennesket, en kraft til å lindre smerte og angst, og en kraft til å gi et øyeblikks klarhet i et sinn preget av kognitiv svikt. Forskning viser at musikk påvirker hjernen og kan bidra å øke menneskers nevroplasticitet, ved f.eks. å øke hjernens evne til å tilpasse seg eller trenes opp igjen etter en skade. Videre viser tidligere forskning at musikken kan påvirke våre følelser ved at den bidrar til å frigjøre dopamin og serotonin i hjernen, stoffer som gir velbehag (Brean & Skeie, 2019, s. 160, 190). Men musikken er ikke en magisk vidundermedisin der man kan finne en oppskrift som virker for alle, hvilken innvirkning musikken kan ha er avhengig av den enkeltes musikalske bakgrunn, preferanser og hvilke assosiasjoner musikken gir (Myskja, 2006; Ruud, 2015, s. 22-23).

Når det gjelder tidligere forskning som omhandler ungdom og helse så har jeg valgt å ta utgangspunkt i rapporter fra tre større forskningsprosjekter som alle viser at flere unge opplever

psykiske plager nå enn tidligere, UngHUNT (Krokstad et al., 2019), Ungdata (Bakken, 2021) og den nasjonale SHoT undersøkelsen (Sivertsen & Johansen, 2022). Sistnevnte er en undersøkelse som gjennomføres blant norske studenter, der det i 2022 var hele 59544 studenter i Norge og utlandet som deltok. Undersøkelsen viser blant annet en betydelig økning av rapporterte psykiske plager fra 2010 og fram til undersøkelsen som ble gjennomført i 2022 (Sivertsen & Johansen, 2022). Alle disse undersøkelsene viser at mange unge har det bra, men at det er en økning i antall unge mennesker som rapporterer om psykiske helseplager og lidelser. Øhlckers (2020) tar utgangspunkt i blant annet undersøkelsen Ungdata (Bakken, 2021), og ser nærmere på ulike sider ved ungdommers psykiske helse, diagnoser og lidelser samt endringsarbeid og forebyggende helsefremmende arbeid blant ungdommer (Øhlckers et al., 2020). I følge Stänicke (2020) kan ungdomstida for mange ungdommer være en turbulent tid. Ved å motta omsorg og støtte, oppleve grenser og å bli konfrontert med det som ikke er akseptabelt kan ungdommene få hjelp med å bearbeide opplevelser og følelser og dermed utvikle sin forståelse både av seg selv og verden rundt seg (Stänicke, 2020, s. 55-61). Brean og Skeie (2019) oppsummerer musikkens betydning på følgende måte «Musikkens kraft varer hele livet. Livets første kommunikasjon er også livets siste.» (Brean & Skeie, 2019, s. 216)

Betydningen av et korfellesskap

Det er forsket mye på kor og hvilken betydning et korfellesskap kan ha for mennesker. Det er imidlertid ikke mye forskning spesifikt når det gjelder ungdomskor. Jeg har derfor sett på tidligere forskning der det i hovedsak dreier seg om voksne i kor, og jeg har videre forutsatt at kunnskap som er utviklet i forbindelse med denne forskningen også kan være relevant når det gjelder ungdommer.

I følge Kulset (2018) kan korsang fysisk sett innebære mer fokus på pust og avspenning, og hun beskriver positiv innvirkning på det psykiske plan, blant annet oppstemthet, mestring, glede og energi. Også intellektuelt kan, ifølge Kulset (2018), kordeltakelse ha positiv innvirkning ved økt konsentrasjon og bedre hukommelse. Heldige effekter sosialt kan være opplevelse av tilhørighet, trygghet og relasjonsbygging, mens man på eksistensielt plan kan oppleve å ha betydning, at man er med på å skape noe, at man er en del av noe viktig, noe større enn en selv (Kulset, 2018, s. 77-78).

Begrepet sosial kapital kan beskrive korets betydning for kormedlemmene, den positive effekten ved å tilhøre et korfellesskap, med tilhørighet og gjensidig støtte for den som er på innsiden av dette fellesskapet, men som også kan beskrive at et slikt fellesskap kan være ekskluderende for den som befinner seg på utsida. (Balsnes, 2014, s. 26-27). Balsnes (2014) siterer Kari, som er korsanger «Jeg tenker på at korsang er idealbildet på menneskelig felleskap. Å lytte til hverandre er veien til samklang. I et slikt menneskelig felleskap føler vi oss alle vel i» (Balsnes, 2014, s. 128).

Teori

I denne teoridelen ser jeg på Prilleltenskys (2019) figur *Mattering* i lys av og i sammenheng med Helsedirektoratets fem råd for økt livskvalitet og sterkere psykisk helse.

«Mattering», betydningsverdighet

Begrepet «mattering» er hentet fra Prilleltenskys (2019) figur og er sentral i tolkningen og forståelsen av datamaterialet. Jeg søkte å finne et dekkende norsk begrep som beskriver begrepet, og fant at Krokstad (2021) i sin artikkel bruker begrepet «betydningsfullhet» som en oversettelse av «mattering» (Krokstad, 2021). Jeg savnet i denne oversettelsen et element av verdighet, som i menneskeverd, og valgte derfor å lage min egen oversettelse av begrepet, *betydningsverdighet*.

Figur 1: «Mattering».

Figuren Mattering (Prilleltensky, 2019) illustrerer to ulike psykologiske erfaringer. På venstre side opplevelsen av å ha verdi ved å få anerkjennelse fra samfunnet, jobb, sosiale sammenhenger og fra seg selv, og på høyre side opplevelsen av å tilføre verdi til samfunnet, i jobbsammenheng, i sosiale sammenhenger og overfor seg selv (Krokstad, 2021; Prilleltensky, 2019).

Hva er god psykisk helse

Verdens helseorganisasjon (WHO) definerte allerede i 1948 begrepet helse som en tilstand av fullkommen fysisk, mental og sosial tilfredshet, ikke bare en tilstand der sykdom og lidelser er fraværende (Kulset, 2018; Organization, 2023). Denne definisjonen har blitt kritisert fordi den definerer alle mennesker som syke og dermed er helse en tilstand det er umulig å oppnå. Noen kritikere av WHO's helsedefinisjon beskriver gjerne helse som den enkeltes evne til å leve med de

kravene man møter i hverdagen (Braut, 2022). På nettstedet helsenorge.no (Helsenorge, 2023b) defineres god psykisk helse på denne måten: «God psykisk helse kan forstås som at du trives i hverdagen din, at du føler tilhørighet og mening i livet, og at du takler vanlige utfordringer som dukker opp.» (Helsenorge, 2023b). Helsenorge presenterer i tillegg fem råd for å øke livskvaliteten og styrke psykisk helse, beskrevet i Helsedirektoratets illustrasjon (Helsenorge, 2023a). Hverken WHO eller Helsenorge sine definisjoner av psykisk helse er aldersspesifikke. Jeg forutsetter derfor at de også gjelder unge mennesker.

Figur 2: Helsedirektoratets 5 råd for økt livskvalitet og sterkere psykisk helse (Helsenorge, 2023a).

I Helsedirektoratets illustrasjon (2023a) oppfordres det til å knytte bånd til andre mennesker fordi vi trenger fellesskap og tilhørighet, være aktive, gjerne sammen med andre, være oppmerksom og bruke sansene og se menneskene rundt oss, være til stede i eget liv. Videre å fortsette å lære nye ting noe som kan gi selvtillit og mestringsopplevelser, samt det å gi til andre, både det å gjøre noe for andre, gi et smil eller knytte relasjoner til andre mennesker (Helsenorge, 2023a).

Overnevnte råd, teori og tidligere forskning danner grunnlaget for arbeidet med forskningsdesign, datainnsamling og analyse som beskrives videre i artikkelen.

Etiske betraktninger

Etiske betraktninger i denne studien handler først og fremst om egen forforståelse og nødvendigheten av å være bevisst og transparent i forståelsen for de konsekvenser egen forforståelse kan ha både i datainnsamlingen, valg av teori og tidligere forskning, i analyse av og diskusjon rundt datamaterialet.

Vitenskapsteoretisk plasserer jeg meg innenfor hermeneutikken og sentralt når det gjelder etisk perspektiv er at tolkning av tekstlig eller muntlig kommunikasjon aldri er uten en viss forforståelse. En kan ikke som forsker tre ut av sin forståelsesramme, med egne erfaringer, bakgrunn og den kultur man lever i (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 83-87, 236-244). Det var viktig for validiteten i datamaterialet at det var forskningsdeltakernes stemmer som skulle høres, dette var jeg bevisst på gjennom hele studien. Jeg hadde som mål at jeg, med mine erfaringer og min forforståelse, i minst mulig grad skulle være synlig i alle faser av arbeidet (Postholm, 2017, s. 87).

Jeg har selv mange års erfaring med ungdomskor og har i utgangspunktet tro på at deltakelse i ungdomskor kan ha positiv innvirkning på unge mennesker. På bakgrunn av dette reflekterte jeg over om utarbeidelsen av spørreundersøkelse og intervjuguide kunne være farget av min positive innstilling til tematikken. I analysen av materialet hadde jeg en induktiv tilnærming til datamaterialet for på den måten unngå å ubevisst lete etter det jeg, ut fra mitt ståsted, kunne forvente eller ønske å finne (Braun & Clarke, 2006, s. 83).

Jeg vil videre i artikkelen presentere funn fra delstudie 1 og 2. Jeg vil også undersøke om data fra de to delstudiene sammen kan bidra til funn ut over det jeg kan se i delstudiene hver for seg.

Metode

I denne delen presenterer jeg først Mixed methods som metodologisk perspektiv, og hva det kan innebære å velge denne metodologiske tilnærmingen. Videre beskriver jeg metode for datainnsamling i delstudie 1, nasjonal spørreundersøkelse, og i delstudie 2, med gruppeintervju.

Mixed methods som metodologisk perspektiv

Mixed methods har vært omdiskutert og kritisert, og noen vil på bakgrunn av et puristisk syn hevde at kvalitativ og kvantitativ metode er motsetninger som ikke lar seg forene (Creswell & Guetterman, 2021, s. 597). Har man derimot en dialektisk forståelse vil man kunne anerkjenne ulikhetene i disse metodene, samtidig som man ser at de bringer fram kunnskap som kan gi en bredere og mer utfyllende forståelse (Creswell & Guetterman, 2021, s. 595). Det er på bakgrunn av argumentene i den dialektiske tilnærmingen at jeg forsvarer mitt valg av metodologisk perspektiv.

Datainnsamling av kvantitative og kvalitative data ble gjennomført sekvensielt i tid, det vil si at jeg gjennomførte intervjuene først og spørreundersøkelsen etterpå. Jeg vil likevel beskrive designet som konvergent, uavhengig av hverandre, de kunne vært gjort samtidig, fordi spørsmålene og utformingen i spørreundersøkelsen ikke var gjort på bakgrunn av funn fra datamaterialet fra intervjuene, eller omvendt (Creswell & Guetterman, 2021, s. 601-603). Datamaterialet i studien er inndelt i to delstudier, delstudie 1 som er datamateriale fra spørreundersøkelsen rettet mot dirigenter for ungdomskor, og delstudie 2 som er datamateriale fra gruppeintervju med ungdomskor-medlemmer. I begge delstudiene presenterer jeg først forskningsdesignet, datainnsamlingen og deretter analysen av datamaterialet.

Delstudie 1: Spørreundersøkelse rettet mot ungdomskordirigenter

For å generere målbare kvantitative data benyttet jeg en landsomfattende spørreundersøkelse rettet mot ungdomskordirigenter i kororganisasjonene Acta (Acta, 2023) og Ung i kor (Aamann, 2020). Dette datamaterialet ble behandlet og analysert kvantitativt. Designet er eksplorerende ved at det ikke er drevet av noen teori eller hypotese. Hensikten var å undersøke om det fantes mønster eller trender i materialet som kunne gi kunnskap om situasjonen for ungdomskorene i Norge i 2023. Jeg valgte i spørreundersøkelsen å ta med noen åpne spørsmål som genererte kvalitative data som ble behandlet og analysert vha. tematisk analyse som er nærmere beskrevet i delstudie 2.

Valg av populasjon, definering av utvalg, representativitet og avgrensning av populasjonen ble gjort på bakgrunn av problemstillingen (Creswell & Guetterman, 2021, s. 186-196; Holand, 2021, s. 97).

Jeg valgte å bruke verktøyet SurveyXact til å gjennomføre spørreundersøkelsen (Consulting, 2023), og utarbeidet et spørreskjema som totalt bestod av 24 spørsmål. Dette ble sendt ut til 165 ungdomskordirigenter i hele Norge, gjennom kororganisasjonene Acta og Ung i kor, og jeg mottok 65 svar (ikke alle svarte på hele undersøkelsen). På bakgrunn av denne populasjonsstørrelsen var en fortrukket utvalgsstørrelse på minst 99 (60 %) (Miksza & Elpus, 2018, s. 28-29), noe som gjorde den totale svarprosenten betraktelig lavere enn de foretrukne 60 %. Jeg undersøkte representasjonen blant forskningsdeltakerne, og selv om jeg hadde deltakere fra nesten alle fylker, store og små kor, kor med og uten kristen tilhørighet, kor fra by og bygd og dirigenter og sangere av begge kjønn kan jeg likevel ikke være sikker på at resultatene er representative for bredden av ungdomskorene i Norge.

Delstudie 2: Intervju med ungdomskormedlemmer

For å generere kvalitative forskningsdata valgte jeg å gjennomføre forskningsintervju, for å se nærmere på et strategisk valgt ungdomskor, nærmere bestemt «halvplanlagte, formelle intervju», jevnbyrdige samtaler, der jeg som intervjuer hadde forberedt en intervjuguide, men der jeg var åpen for at intervjuet kunne ta andre dreininger enn det som i utgangspunktet var planen (Postholm, 2017, s. 72). Jeg vurderte gruppeintervju som egnet til min studie fordi det er tidseffektivt. Med denne metoden kunne forskningsdeltakerne kommunisere seg imellom og hjelpe hverandre i å huske hendelser eller erfaringer, samt utfylle hverandres beskrivelser (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 179-180; Postholm, 2017, s. 72-73). Jeg reflekterte over om muligheten for at forskningsdeltakerne lettere kunne unngå ubehagelige temaer som kunne være større når de ble intervjuet gruppevis. Kvale og Brinkmann (2019) hevder imidlertid at gruppeintervju kan ha motsatt effekt. «Når det greier seg om følsomme, tabubelagte temaer, kan gruppesamspillet gjøre det lettere å uttrykke synspunkter som vanligvis ikke er tilgjengelige» (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 180).

Jeg intervjuet til sammen 17 ungdommer i fire gruppeintervju, der hver intervjurunde varte i omtrent en halvtime. Intervjuene ble dokumentert med lydopptaker og jeg transkriberte intervjuene selv med fokus på innhold, siden jeg i det videre arbeidet med datamaterialet ville fokusere på innholdet (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 204-214). Jeg var bevisst på å notere småord og latter,

dokumentere pauser og endringer i tonefall for å overføre denne informasjonen til den skriftlige versjonen av materialet, i tillegg til kommunikasjon ut over det verbale ved kroppsspråk og ansiktsuttrykk.

Analyse

Analyse av delstudie 1, det kvantitative datamaterialet

I analysen av det kvantitative datamaterialet fra spørreundersøkelsen benyttet jeg deskriptiv, statistisk analyse som metode som jeg vurderte til å være en metode som ville passe til denne delen av studien der jeg søkte å få oversikt over og oppsummere en større mengde kvantitative data (Creswell & Guetterman, 2021, s. 213; Miksza & Elpus, 2018, s. 17-18). Jeg kunne i verktøyet jeg brukte til å gjennomføre spørreundersøkelsen, SurveyXact, fremstille datamaterialet i grafer og tabeller som gav en ryddig og god oversikt over datamaterialet som danner bakteppe for det kvalitative datamaterialet. Jeg kommer nærmere tilbake til funn fra dette datamaterialet i Funn-delen. Spørreundersøkelsen hadde også noen åpne spørsmål som genererte kvalitative data. Disse ble tematisk analysert på samme måte som de kvalitative datamaterialet fra intervjuene, noe som blir nærmere beskrevet i neste kapittel.

Analyse av delstudie 2, det kvalitative datamaterialet

I analysen av det kvalitative datamaterialet valgte jeg å bruke tematisk analyse, en metode som beskrives som fleksibel, samtidig som det finnes definerte retningslinjer for metoden (Braun & Clarke, 2006, s. 78). Jeg vurderte at denne metoden ville fungere godt i denne studien, fordi det er en grunnleggende metode innen kvalitativ dataanalyse, der mønster og tematikk i datamaterialet identifiseres, analyseres og rapporteres (Braun & Clarke, 2006, s. 97).

Med utgangspunkt i Kvale og Brinkmanns (2019) oversikt over 7 hermeneutiske fortolkningsprinsipper ble teksten, ved bruk av tematisk analyse, sortert, redusert og tematisk kategorisert i flere omganger. På den måten kunne jeg få oversikt over datamaterialet og lete etter

mønster og tendenser (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 237). Jeg fordypet meg først i teksten for å se om jeg kunne finne mønster eller tema det kunne være aktuelt å se nærmere på. Jeg jobbet i denne fasen med datamaterialet ut fra en induktiv tilnærming, uten aktivt å bringe studiens problemstilling, eller egne interesser inn i arbeidet. Jeg er klar over at det ikke er mulig å fri seg fra disse faktorene fullt ut, men jeg jobbet ut fra en bevissthet om at datamaterialet skulle tale for seg selv og at de tema og mønster som trådte fram ikke skulle defineres på bakgrunn av problemstillingen eller egne interesser eller forventninger (Braun & Clarke, 2006, s. 83). Tematisk analyse ble gjort med utgangspunkt i den hermeneutiske sirkel/spiral, med en kontinuerlig bevegelse fra å se på deler av materialet ved bruk av ulike tematiske sorteringer og organiseringer, til å se helheten i datamaterialet (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 236-238; Postholm, 2017, s. 105-106). Jeg prøvde ut forskjellige sorteringer og kategoriseringer for å undersøke om jeg kunne avdekke andre funn enn jeg hadde forventet, eller funn som kunne bidra til ny forståelse og kunnskap. Det overordnede målet her var å hente ut det potensialet som lå i datamaterialet og yte det rettferdighet (Rennstam & Wästerfors, 2015, s. 98-101).

Etter hvert som datamaterialet ble sortert, redusert og organisert begynte jeg å sette intervjugruppenes svar på de ulike spørsmålene i sammenheng med hverandre. Eksemplet under illustrerer hvordan jeg brukte ulike farger i den tematiske analyseprosessen, der jeg knyttet ulike tema til ulike farger og dermed kunne sortere og markere funn i ulike kategorier. Jeg gjorde dette i flere omganger, med ulike tema og kategorier.

Figur 3: Eksempel fra min tematisk analyse.

5. Hvordan opplever dere å være på korøvelse? Hvordan kan en god korøvelse være? Hvordan kan en ikke så god korøvelse være?	<p>- Når det er sanger som kjempeline å synge, og som vi får.</p> <p>- Og når vi begynner og har lært dem? Og bare sitte og du bare synger og så bare hører etter hvor bra det blir da sånn. Ja, men det var sånn.</p> <p>Vi er jo på en måte veldig travle jenter, og det er mye på skoler og så. Vi altså vi er jo en litt sånn sliten gjeng. I hvert fall er det siste årene merker vi nå at ja for meg så kan kor på en måte være litt torau.</p> <p>- Jeg bare setter meg ned med notene og så bare synger stemmen min og så bare går jeg helt inn i en sånn egen boble da</p> <p>- Ja, da er det bare det du skal da. Ja, jeg klarer å boble av fra skole og prøven man kanskje har dagen, etterpå elle?</p> <p>- Ja du får litt sånn vær så god, gjør det her og så. Det er hempeavslappende, behagelig ja, hvert fall når man synger en stund og begynner å liksom man kan ting og med mønstre og forstår, så er det jo, man bare flytter man gjennom det.</p> <p>- Og så er det på en måte noen sure epler å bite i. Jeg følte det som ikke kan stemme sine eller ingen folk i koret som ikke klarer å holde kjef, og det bare du bare åhh (sukk).</p>	<p>Oh!</p> <p>Ja, det er litt opp og ned liksom</p> <p>Ja det det er forskjellig. Ja, det.</p> <p>Det kommer an på hva vi øver på ja.</p> <p>Spør hvordan skoledagen har gått?</p> <p>Ja ja, så det kommer litt an på formen når dere.</p> <p>Ikke hvis vi er sliten.</p> <p>Men humøret er på topp, så er det artig, men liksom ikke hvis du er sliten og litt slapp så...</p> <p>og er i dårlig humør.</p> <p>Ja, hva som hvordan kan jeg beskrive ei god korøvelse da?</p> <p>Energinivået på topp og syns det er artig det vi synger da.</p> <p>Ja lang pause.</p>	<p>Det varierer jo veldig på hvordan tiden av året synes jeg ja. Nå som det begynner å bli mørkt, så bare merker at energinivået til alle går litt ned.</p> <p>Også har det jo med at nå er det jo julesanger eller noen faser har vi at vi bare synger kristne sanger, for vi øver på forskjellige andre ting, og noen ganger så har vi jo opptredener der vi gjør litt hva vi vil da, så det har litt med det å gjøre, men hensert så er det veldig kosse.</p> <p>Og det. Jeg synes det er god stemning og artig vi sitter og ler og har det artig.</p> <p>Og du gleder deg veldig til tirsdagen, når man har korøving da, da er jeg yes, i dag skal jeg på liksom.</p> <p>Ja, også er det liksom ikke en sånn aktivitet som er sånn skikkelig krevende? Eller det er jo på en måte det, men du kan slappe av litt og du sitter i ro liksom, og bare har det triv og synger Mm.</p>
---	---	---	---

Figur 4: Eksempel på sortering av funn i ulike tema/kategorier.

Spørsmål 5	
Hvordan opplever dere å være på korøvelse? Hvordan kan en god korøvelse være?	
Kan sangene, morsomt når vi kan det	6
Ikke gjenta, ikke terping, ikke kan det er kjedelig	2
Fine sanger	3
Korøvelse er terapi, være i bobla, koble av, avslappende	5
Gøy, koselig, god stemning, gleder seg	5
Litt opp og ned, spørs hvordan skoledagen har vært, spørs hva vi skal syng, avhengig av formen	6
Ikke så krevende	1

Jeg beveget jeg meg etter hvert mer i retning av en teoretisk drevet tematisk analyse (Braun & Clarke, 2006, s. 84) der jeg begynte å se på de aktuelle funnene i lys av tidligere forskning og min problemstilling. Jeg undersøkte, tolket og forsøkte å finne mening i datamaterialet, med en teoretisk sensitivitet som gjorde at jeg kunne ta i bruk teori og tidligere forskning i analyseprosess (Postholm & Jacobsen, 2018, s. 142). Jeg opplevde at selv om empirien var i fokus gjennom analyseprosessen, så var teorien med og påvirket meg i retning av en abduktiv prosess. Dette svarte ut de spørsmålene jeg hadde i starten av studien og som var med og formet problemstillingen, men den gav meg også mer kunnskap enn det jeg hadde forventet, der jeg kunne sette sammen tidligere forskning og teori og kombinere dette med mine funn. Jeg kommer mer konkret tilbake til dette i Funndelen og Diskusjonsdelen, der jeg skisserer nye figurer basert på tidligere forskning og teori i kombinasjon med mine funn fra både kvantitativt og kvalitativt datamateriale.

Funn

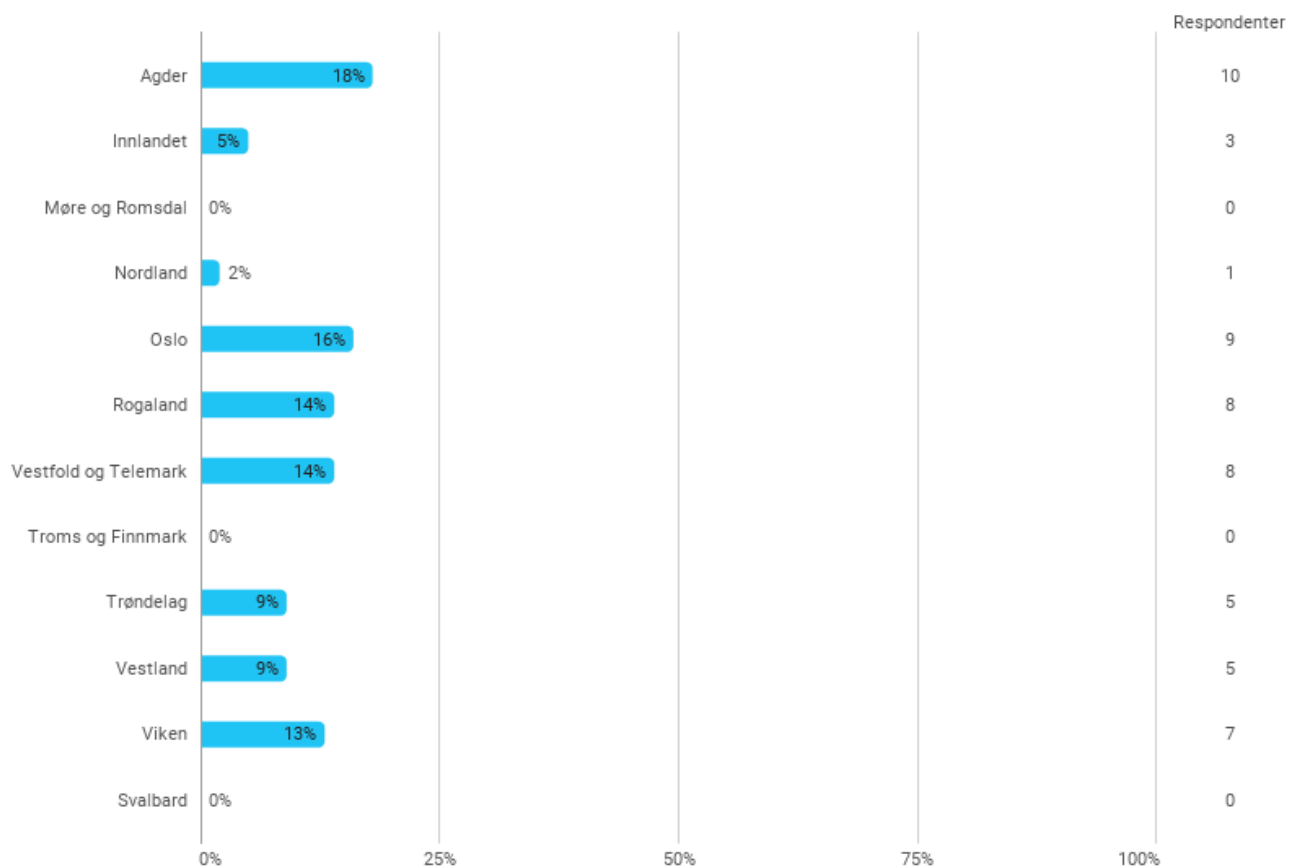
Jeg vil i dette kapitlet først se på funn fra delstudie 1, deretter delstudie 2, før jeg i diskusjonsdelen samler funnene og ser disse i lys av hverandre og i sammenheng med tidligere forskning.

Delstudie 1: Kvantitative data: Hvordan er situasjonen når det gjelder ungdomskor i Norge i 2023?

I presentasjonen av funn fra analysen av det kvantitative datamaterialet har jeg valgt å presentere disse i fire deler, (1) Generell informasjon om ungdomskorene, (2) Ungdomskorenes aktivitets- og ambisjonsnivå (3) Medlemstall og utvikling videre og (4) Faktorer som kan ha positiv innvirkning på driften av ungdomskor.

(1) Generell informasjon om ungdomskorene

Tabell 1: Ungdomskorenes geografiske fordeling, fylkesvis.

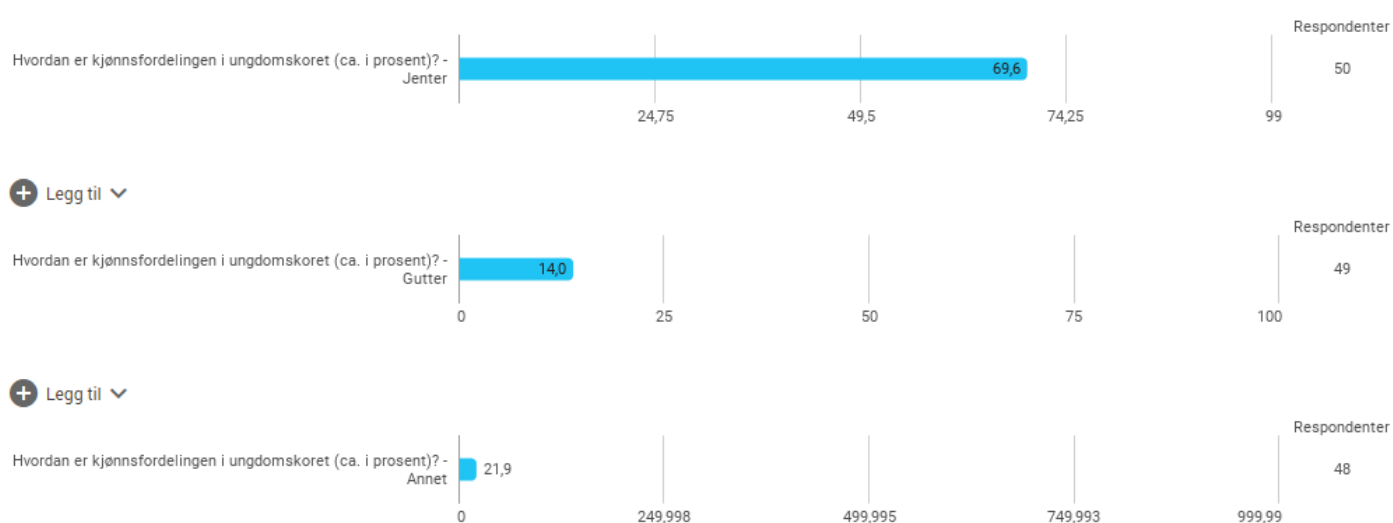

Ungdomskorene i undersøkelsen representerer de fleste fylker i landet, med unntak av Møre og Romsdal og Troms og Finnmark. Det var heller ingen ungdomskor på Svalbard som deltok i undersøkelsen. Jeg ser i datamaterialet at en stor del av ungdomskorene (57 %) har tilhørighet i by, og gjennomsnittlig antall sangere i ungdomskorene er 20. Aldersspennet varierer i de forskjellige

ungdomskorene fra 5. klasse og oppover til 20 år, bare fem av de 65 korene som er representert i undersøkelsen svarte at de har medlemmer over 20 år.

Når det gjelder kjønnsperspektivet i ungdomskor så er det en stor overvekt av kvinner både blant sangerne og dirigentene. Knappt 70 % av sangerne er kvinner, mens hele 85 % av dirigentene er kvinner. 21,9 % av sangerne svarte annet eller ønsket ikke å oppgi kjønn (totalsummen her overskrider 100 %, fordi forskningsdeltakerne ble bedt om å oppgi kjønnsfordelingen "ca. i prosent").

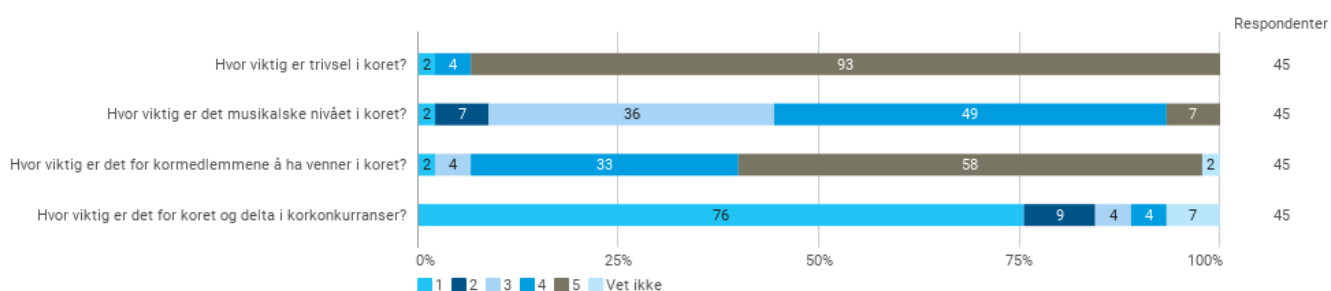
Tabell 2: Kjønnsfordeling i ungdomskorene.

(2) Ungdomskorenes aktivitets- og ambisjonsnivå

Aktivitetsnivået i ungdomskorene varierer, over halvparten øver hver uke, mens 35 % øver annenhver uke. Over 50 % av korene opptre 6-8 ganger pr. år, 36 % opptre 3-5 ganger pr. år. Ingen svarer at de aldri opptre. Det kommer tydelig fram i spørreundersøkelsen at trivsel er svært viktig i de aller fleste ungdomskorene. Det samme gjelder mestring, 94 % av dirigentene svarer at mestring er viktig eller svært viktig for kormedlemmene. Videre viser datamaterialet at det er viktig å ha venner i koret for 91 % av korene. 85 % svarer at det å delta i korkonkurranser ikke er viktig for deres kor. Når det gjelder det musikalske nivået så svarer likevel omtrent halvparten av dirigentene at det musikalske er viktig eller svært viktig, mens bare 9 % svarer at dette er lite eller svært lite viktig.

Tabell 3: Faktorer med større eller mindre betydning i ungdomskorene.

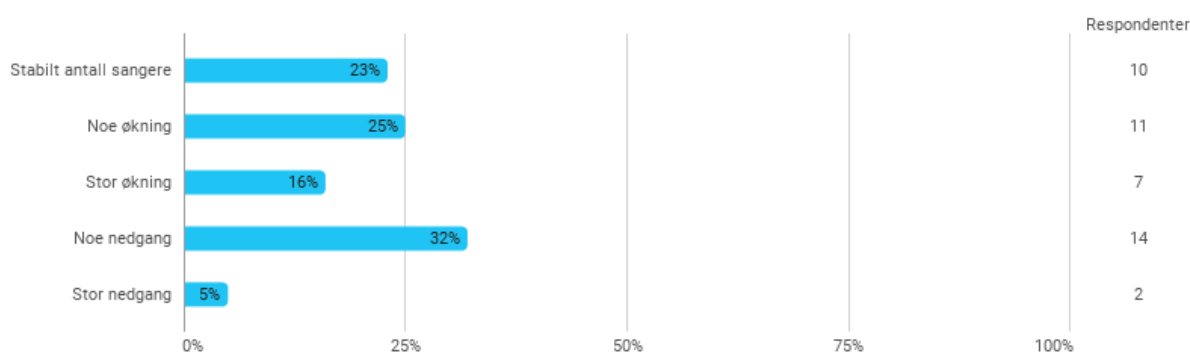

Mange av ungdomskorene arrangerer kortere og lengre turer hvert år, og rundt halvparten reiser på 1-2 turer i nærmiljøet, over 60 % av korene reiser på turer i Norge, utenfor nærområdet, mens drøyt 20 % av de spurte svarer at de har 1-2 utenlandsturer i året. På spørsmål om kristen profil eller tilhørighet så svarer 85 % av de spurte at de har en kristen profil eller tilhørighet.

(3) Medlemstall og utvikling videre

Når det gjelder utvikling i antall medlemmer i ungdomskorene så er variasjonen stor. 16 % av korene opplever stor økning i antall medlemmer, 48 % opplever noe økning eller stabilt antall sangere i ungdomskoret, mens 32 % opplever noe nedgang og bare 5 % av korene har stor nedgang.

Tabell 4: Utvikling i antall sangere i ungdomskorene de siste 10 årene.

Når jeg studerer utviklingen av antall sangere i ungdomskorene nærmere så ser jeg en variasjon knyttet til geografi. Korene i Oslo, Nordland og Rogaland opplever ingen nedgang i antall sangere, mens for 30 % av korene i Trøndelag går antall sangere tilbake. Av de korene som ikke

opplever noen nedgang har alle et høyt aktivitetsnivå, de fleste øver hver uke og har 6-8 opptredener pr. år eller mer. Dette er alle kor med erfarne dirigenter, der alle dirigentene har mer enn 3 års erfaring og en tredjedel har mer enn 10 års erfaring.

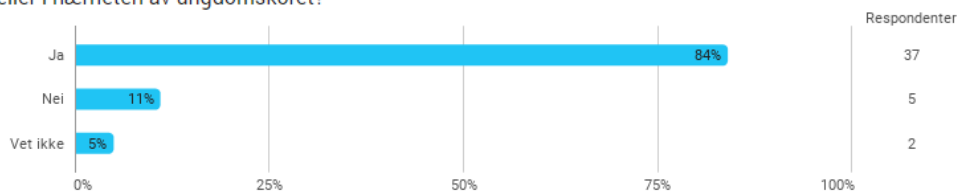
Ved nærmere undersøkelse av korene som opplever stor økning i antall medlemmer så har alle disse, med ett unntak, barnekor i tilknytning til ungdomskoret. Alle korene med stor økning har høyt aktivitetsnivå med opptredener 6-8 ganger pr. år eller mer, og mange har flere overnattingsturer i løpet av et år, både i nærområdet og Norge for øvrig.

En stor del av dirigentene som deltok i spørreundersøkelsen, hele 84 %, svarte at deres ungdomskor har en kristen profil eller tilhørighet. Jeg fant ikke at korene med kristen profil skilte seg ut, noe som kanskje kan forklares med at denne gruppen utgjør en relativt stor del av det totale utvalget i undersøkelsen. Jeg valgte derfor å se nærmere på de korene som ikke har en kristen profil, og fant at hele 86 % av disse korene har tilhørighet i by, mot gjennomsnittet på 57 %, og bare 67 % har et barnekor i nærheten, mot gjennomsnittet på 84 %. Det som skiller disse ungdomskorene mest fra de øvrige korene i undersøkelsen er likevel dirigentens kompetanse, der hele 80 % har høyere utdanning på bachelor- eller masternivå, og 80 % av dirigentene har 6-8 års erfaring eller mer. Ser man dette i sammenheng med det kvalitative datamaterialet fra spørreundersøkelsen er det nærliggende å tro at dirigentene for de ungdomskorene uten en kristen profil i større grad har selve musikkutøvelsen som fokus og motivasjonsfaktor, mens for de dirigentene som leder ungdomskor med kristen tilknytning kan det se ut som motivasjonen er mer sammensatt, med både det musikalske og kristelige som motivasjonsfaktorer.

(4) Faktorer som kan ha positiv innvirkning på driften av ungdomskor

På spørsmål om det finnes et barnekor i tilknytning til eller nærheten av ungdomskoret svarer 84 % ja.

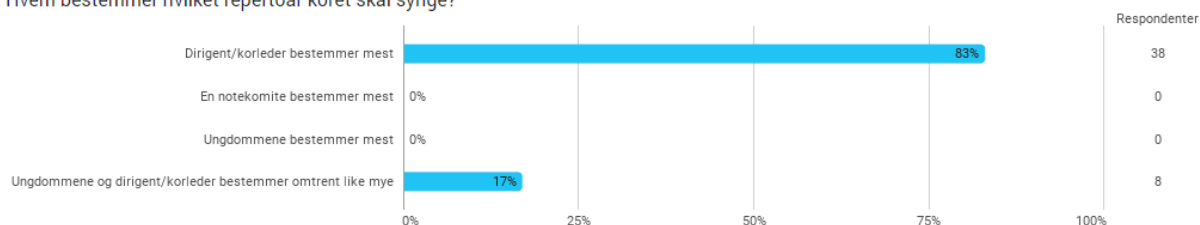
Finnes det et barnekor i tilknytning til, eller i nærheten av ungdomskoret?

Jeg valgte å se nærmere på de ungdomskorene som ikke er tilknyttet et barnekor, spesielt med tanke på rekruttering. Det som skiller disse korene fra de øvrige er at 80 % opplever noe eller stor nedgang i antall medlemmer, noe som er høyt sammenlignet med gjennomsnittet i undersøkelsen på 37 %.

Medbestemmelse var en faktor jeg var interessert i å se nærmere på, med tanke på trivsel, og når det gjaldt utviklingen av antall sangere i koret. På spørsmål om hvem som bestemmer repertoaret i ungdomskoret så svarer 83 % at det er dirigenten som bestemmer, mens 17 % av svarte at ungdommene og dirigenten bestemmer omtrent like mye. Ingen svarte at det er ungdommene eller en notekomite som bestemmer. Det var ingen funn i dette kvantitative datamaterialet som tyder på at medbestemmelse når det gjelder repertoar hadde innvirkning på utviklingen av medlemstallet i koret.

Hvem bestemmer hvilket repertoar koret skal synge?

Det kan se ut som at aktivitetsnivået har en sammenheng med medlemsutviklingen i ungdomskor. Ungdomskor som opplever stor medlemsøkning har et høyt aktivitetsnivå med 6-8 opptredener pr. år, 57 % av disse har overnattingsturer i nærmiljøet og hele 86 % arrangerer reiser med overnatting i Norge utenfor nærmiljøet.

41 % av ungdomskorledere har ingen formell musikkutdanning. Når jeg ser nærmere på de ungdomskorene som har dirigenter med formell musikkutdanning ut over musikklinja på videregående skole, så ser jeg at ingen av disse korene opplever stor nedgang i antall medlemmer. Alle disse korene har et høyere aktivitetsnivå enn gjennomsnittet. Funnene i det kvantitative

datamaterialet vil bli diskutert nærmere mot slutten av artikkelen. Da vil også kvalitative og kvantitative funn bli sett på i sammenheng og diskutert i lys av tidligere forskning.

Delstudie 1 og 2: Betydningen av å delta i ungdomskor for ungdommene

Det kvalitative datamaterialet fra delstudie 1 og 2 består av data fra intervjuene med ungdomskor-medlemmer samt de åpne spørsmålene fra den nasjonale spørreundersøkelsen.

Ut fra problemstillingen min vil jeg undersøke hvilke forståelser om unge menneskers deltakelse i kor og deres opplevelse av «mattering», betydningsverdighet, som kan utvikles i en mixed methods studie. Jeg var spesielt interessert i å undersøke om deltakelse i ungdomskor kan ha en forebyggende innvirkning når det gjelder unge menneskers psykiske helse.

Betydningsverdighet for bedre psykisk helse

Med utgangspunkt i figuren, *Mattering*, (Krokstad, 2021; Prilleltensky, 2019), forutsetter jeg at mennesket trenger å oppleve å bety noe, både i eget liv og for andre. Jeg reflekterte over om Helsedirektoratets fem råd om økt livskvalitet og sterkere psykisk helse også kunne handle om *mattering* (Helsenorge, 2023a)? Kunne det være at disse to figurene kunne kombineres for å illustrere betydningsverdighet knyttet til forebyggende innvirkning på psykiske helse. Jeg satte jeg Prilleltenskys (2019) figur *Mattering* sammen med Helsedirektoratets fem råd om økt livskvalitet og sterkere psykisk helse (Helsenorge, 2023a) og utviklet på den måten en ny figur som jeg kalte, *Betydningsverdighet for bedre psykisk helse*. Alle de fem rådene passet inn som et nytt lag bygd på Prilleltenskys (2019) figur, der det å *gi til andre* passet inn under *Samfunn, å fortsette og lære og å være aktiv* passet inn under *Seg selv*, og det å *knytte bånd og å være oppmerksom* passet inn under *Sosiale relasjoner*, både på høyre og venstre side av figuren. Jeg valgte å ta ut aspektet «Jobb» fra Prilleltenskys (2019) figur, siden jobbaspektet ikke var aktuelt i forbindelse med denne studien.

Figur 5: Betydningsverdighet for bedre psykisk helse.

Betydningsverdighet, for noen kan ungdomskor være magisk

Videre ville jeg vise hvordan funn fra mitt kvalitative forskningsmateriale kunne passe inn i denne figuren. Ved bruk av tematisk analyse hadde jeg organisert og kategorisert det kvalitative datamaterialet fra spørreundersøkelsens åpne spørsmål og intervjuene med ungdomskormedlemmene, uten utgangspunkt i problemstillingen min, Prilleltenksys (2019) figur eller

Helsedirektoratets fem råd for bedre psykisk helse (2023a). Når jeg satte funnene fra den tematiske analysen i sammenheng med den nye figuren *Betydningsverdighet for bedre psykisk helse*, så oppdaget jeg at mange av funnene jeg hadde gjort lot seg sortere inn under kategoriene i figuren. Den tematiske analysen hadde synliggjort hvilke faktorer som var viktig for ungdommene jeg intervjuet kordirigentene som svarte på spørreundersøkelsen. Jeg begynte mer systematisk å plassere mine funn inn i denne figuren og det viste seg at en stor del av funnene fra den tematiske analysen passet inn under de ulike kategoriene i figuren som jeg hadde utviklet med utgangspunkt i Prilleltensys (2019) figur og Helsedirektoratets (2023a) fem råd, og på og bakgrunn av dette utviklet jeg en ny figur, *Betydningsverdighet, for noen kan ungdomskor være magisk*. På samme måte som i den første figuren er de indre lagene av figuren en kombinasjon av de to figurene Mattering (Prilleltensky, 2019) og Helsedirektoratets fem råd (Helsenorge, 2023a). Den ytre kransen av piler som på venstre side peker inn mot figuren illustrerer funnene i det kvalitative datamaterialet som har innvirkning på et ungdomskor-medlems opplevelse av å føle seg verdifull. Pilene på høyre side av figuren peker utover og viser hvilke funn i datamaterialet som har innvirkning på ungdomskor-medlemmers opplevelsen av å bidra med noe verdifullt.

Figur 6: Betydningsverdighet, for noen kan ungdomskor være magisk.

Diskusjon

I denne delen vil jeg diskutere funnene fra kvantitative og kvalitative forskningsdata i lys av hverandre og se funnene i sammenheng med tidligere forskning.

Med utgangspunkt i venstre del av figuren vil jeg først se nærmere på opplevelsen av selv å føle seg verdifull. I et samfunnsperspektiv kan dette bety å oppleve egen verdi ved å være med å gi noe til andre. I analysen av det kvalitative datamaterialet fant jeg at å bidra til samhold, være en kulturbærer og å være en ressurs i koret var områder som var viktig for ungdomskor medlemmene og dette var faktorer som kunne passe inn med det å føle seg verdifull. En av ungdomskor dirigentene beskriver det på følgende måte: «Ungdomskoret har svært stor betydning. Det samler folk, underholder, bringer håp og ungdommene får satt viktigheten av sang, bevegelse og musikk på det lokale kulturkartet».

Sosiale relasjoner var noe som jeg i funn fra analysen av både kvantitativt og kvalitativt datamateriale så var viktig for ungdommene i ungdomskoret. Med utgangspunkt i de 5 rådene fra Helsedirektoratet delte jeg denne kategorien i to deler, *være oppmerksom* og *knytte bånd*. Balsnes (2014) beskriver kor fellesskapet som en møteplass i lokalsamfunnet der kor medlemmene sammen bygger både et musikalsk og sosialt fellesskap, og dette stemmer godt over ens med det som jeg kunne lese ut fra datamaterialet, der funn fra spørreundersøkelsen viste at trivsel og venner var viktig i ungdomskoret, mens intervjuene viste at tilhørighet og det å være en del av laget var sentralt. Det å være en del av noe større, det å oppleve å bli savnet dersom man ikke møtte og det å oppleve å være med å skape verdi var områder som var viktig for forskningsdeltakerne, særlig i intervjuene med ungdommene, og en av ungdommene sier følgende: «Guttene er jo en gjeng, og vi blir jo veldig sånn *close* når vi reiser en del i lag». Videre var trygghet og tilhørighet sentrale områder, både i intervjuene og spørreundersøkelsen, mens kristent fellesskap kun ble nevnt av noen få ungdommer, mens dette syntes å være viktigere for dirigentene.

Helsedirektoratets (Helsenorge, 2023a) fem råd omtaler det å være aktiv og det å fortsette å lære, og jeg sorterte dette under det å føle seg verdifull for sin egen del, *Seg selv*. Funnene fra

kvalitative data både i spørreundersøkelsen og intervjuene viser at det å skape noe og mestre noe sammen er viktig. Det samme gjelder det å ha gode opplevelser i fellesskap. Krüger og Strandbu (2015) beskriver aktivitet og det å delta i organisert aktivitet som viktig, spesielt for ungdommer med tanke på å bygge relasjoner og forebygging av uønsket adferd, der musikken kan være en faktor for å skape tilhørighet og trivsel: «*Det viktigste er ikke hva man driver med, men at man møtes ansikt til ansikt og opplever det man driver med som meningsfullt*» (Krüger & Strandbu, 2015, s. 114). En av korungdommene beskriver det på denne måten: «Du får mange nye opplevelser med å være med i ungdomskor, og mulighet til å bli med på ting som andre ikke får være med på».

Ungdomstida er i en livsfase preget av utvikling og endring (Stänicke, 2020), der det å lære er en naturlig del av en hverdag med skolegang eller utdanning. Det var tydelig i funnene fra det kvalitative datamaterialet at det å lære er viktig for mange. Det mest nærliggende er musikalsk kunnskap og utvikling, og funn i datamaterialet viste at dette var viktige for mange. Det viste seg imidlertid at like viktig var egenutvikling ut over det musikalske, f.eks. det å fungere sammen med andre, være tålmodig, klare å prestere foran mange mennesker og takle å gjøre feil, var faktorer som var like viktige for ungdommene. Et sitat fra intervjuet med ungdomskor-medlemmene viser nettopp dette: «Jeg lærer å lytte til de andre rundt meg, og liksom ha overblikk, se det rundt meg. Det er jo en veldig stor samarbeidsoppgave som til tider kan være krevende, men som man lærer mye av».

Med utgangspunkt i høyre del av figuren vil jeg videre se på opplevelsen av å bidra med noe verdifullt. I et samfunnsperspektiv, der Helsedirektoratets (Helsenorge, 2023a) råd om å gi til andre kommer inn, er det faktorer i korskammenheng som naturlig handler om det å gi til andre gjennom f.eks. konserter og opptredener. Dette kom tydelig fram i både kvantitativt og kvalitativt datamateriale, og i tillegg fant jeg at det å videreføre tradisjoner, spre glede og berike familie og nærmiljø var sentralt. Balsnes (2014) beskriver koret som en brobygger og som «*utgangspunkt for integrering i lokalsamfunnet*», der fellesskapet strekker seg ut over det som kor-medlemmene opplever. Et eksempel på dette kan være noe jeg selv overhørte i en samtale mellom to menn som begge var gift med sangere i bygdas lokale damekor: «Koret har liksom blitt som limet i bygda». Jeg

tror de opplevde nettopp dette, at korfellesskapet også omfattet dem, selv om det var damene som var korsangere.

Også i denne høyre delen av figuren er sosiale relasjoner delt inn i to områder, *å knytte bånd og å være oppmerksom*. Kulset (2018) skriver om samarbeidsmusisering som er en teori som ser musikalitet og musikkpraksis i sammenheng, og om fellesskapet som oppstår gjennom at man synger eller spiller sammen: «Det handler altså om både den sosiale og den musikalske opplevelsen eller erfaringen, og den ene er ikke mer eller mindre verdt enn den andre.» (Kulset, 2018, s. 96). Funn fra datamaterialet viser at kormedlemmene opplever det som viktig å knytte bånd og treffe venner, de forteller at det å bidra til samhold og sosialt fellesskap er en viktig del av å synge i kor. De treffer venner i koret og ønsker å spille hverandre gode, både musikalsk og menneskelig, de er opptatt av å ta vare på de nye i koret og ønsker å være tålmodig med de som er yngre. Det å lære av hverandre og samarbeide trekkes også fram som sentralt. En av kormedlemmene beskriver det sosiale miljøet i koret på følgende måte: «Vi har jo kjent hverandre i mange, mange år og om det er noen nye som kommer, så blir de tatt veldig godt imot, de kommer inn i det sosiale nesten med en gang». En av kordirigentene beskriver betydningen av det sosiale miljøet på denne måten: «Det å se at spesielt skjøre og usikker ungdommer få en arena og blomstre på, betyr utrolig masse. Det er gull verdt å se mestringsfølelse og selvtillit vokse».

Helsedirektoratets råd om å være aktiv passer inn under opplevelsen av betydningsverdighet ved å bidra med noe verdifullt. «Overskridende musikalske opplevelser kan gi sangerne et glimt av noe større og meningsfullt som de bringer med seg videre i hverdagen.» (Balsnes, 2014). I ungdomskor er man aktiv ved å ha gode opplevelser sammen med andre, man kan bidra inn i og være med og bygge opp et sosialt fellesskap og man kan komme som man er og delta med den stemmen man har. Når det gjelder å fortsett å lære så ser jeg i analysen av både kvantitativt og kvalitativt datamateriale at det å vokse og utvikle seg og være en del av andres vekst og utvikling, både musikalsk og menneskelig, i samspill med andre, er viktige faktorer. Det å lære å tenke positivt og være positiv til seg selv og andre,

samt å bidra inn i et musikalsk fellesskap er noe som forskningsdeltakerne trakk fram. Balsnes (2014) oppsummerer det så fint:

Korsang er en kilde til folkehelse, ikke et middel eller en oppskrift. Kanskje aller viktigst er at korsang er en forandrende aktivitet; man blir det man gjør. Jeg blir en korsanger når jeg synger. Jeg blir en del av en musikalsk helhet når jeg synger sammen med andre. Jeg er ikke lenger bare en person med alle de utfordringer vi mennesker kan ha – Jeg er korsanger. (Balsnes, 2014, s. 127)

Faktorer som ikke fikk plass i figurene

Det var ikke alle funnene fra datamaterialet som fikk plass i mine to nye figurer, deriblant en del funn i det kvantitative datamaterialet som danner bakteppe for de kvalitative funnene. Dette er funn som har betydning, særlig med tanke på at andre ungdomskor kan lære eller bli inspirert av praksisen i korene som har god aktivitet og vekst i antall medlemmer. Det er spesielt tre faktorer jeg vil fokusere på fra analysen av dette datamaterialet. Det første er effekten av å ha et barnekor i tilknytning til ungdomskoret. Jeg ser i intervjuene at alle ungdommene som deltok startet i kor da de var svært unge, de fleste i 6-7 årsalderen. Jeg har selv erfart at rekruttering til ungdomskor ikke er så enkelt, og jeg spurte en gang en ungdomskordirigent hvordan jeg skulle få til økt rekruttering til ungdomskoret. Hun svarte meg ganske enkelt «Du må starte barnekor». Hun har nok et poeng, for data fra spørreundersøkelsen viser at 80 % av de korene som ikke er tilknyttet et barnekor opplever noe eller stor nedgang i antall medlemmer, mens av de som opplever noe eller stor økning i antall kormedlemmer er 94 % tilknyttet et barnekor.

Den andre faktoren jeg vil nevne i denne sammenhengen er ungdomskorenes aktivitetsnivået. I funnene fra spørreundersøkelsen ser jeg at av de korene som opplever stor vekst i medlemstallet har alle høyt aktivitetsnivå med mange opptredener og et større antall overnattingsturer enn gjennomsnittet. Disse korene beholder sangerne og dette er de som i størst grad trekker til seg nye kormedlemmer. En årsak til det kan være at disse korene generelt er mer synlige og dermed mer kjent, noe som i seg selv kan bidra til økt rekruttering.

En tredje faktor er dirigentens betydning for ungdomskoret. En av ungdommene sier i intervjuet

Vi lærer god teknikk og vi synger så fint. Vi lærer oss å synge reint og bli samstemt, og da er det viktig at vi har en god dirigent. Og det har vært veldig viktig liksom at ...(*navn på dirigenten*) er så sykt flink.

En annen sanger beskriver dirigentens rolle på følgende måte:

Vi har vært ekstra heldig føler jeg, med ...(*dirigentens og pianistens navn*). For de er noen ildsjeler, og jeg tror jeg ikke det hadde vært det samme uten dem. Vi kjenner dem så godt, og bare tenk på når vi har vært på tur så kommer hun og sier god natta og gir oss et natta kyss på kinnet og liksom er som en mor for oss. Det føles veldig trygt.

I det kvantitative datamaterialet gjorde jeg funn som kunne tyde på at dirigentens kompetanse også kan være av en viss betydning, siden ingen av korene med dirigenter som har utdanning på bachelor- eller masternivå opplevde stor nedgang i medlemstallet og alle disse korene hadde høyere aktivitetsnivå enn gjennomsnittet, både når det gjelder opptredener og turvirksomhet. Dette underbygges av Balsnes (2014) som beskriver viktigheten av at dirigenten har musikalsk kompetanse, og i tillegg er gode egenskaper når det gjelder kommunikasjon og motivasjon.

Dårlige opplevelser med kor

Det er ikke alle som har positiv erfaring med det å synge i kor. Det er en del faktorer man må være bevisst på, deriblant at det sosiale fellesskapet er inkluderende, at dirigenten må ha kompetanse som passer med korets ambisjoner, koret må ha et nivå av medbestemmelse og repertoaret må passe både når det gjelder vanskelighetsgrad/ambisjon og ønsket stil/sjanger (Balsnes, 2014). I intervjuene med ungdomskor-medlemmene spurte jeg om de hadde hatt noen negative opplevelser med det å synge i kor, eller om det var noe de gruet seg til. De negative opplevelsene som ble nevnt handlet om å måtte stå opp tidlig for å synge på Luciamorgen, lange slitsomme øvinger/øvingshelger og at de av og til opplever kjedelige øvinger med mye terping og venting, eller med sanger de ikke liker. Av ting de gruer seg til så nevnte flere at de gruer seg til de blir for gamle til å være med i koret, eller at pga. studier må flytte og dermed ikke kan være med i koret.

I spørreundersøkelsen rettet mot kordirigentene svarte de fleste at de opplever positiv respons fra nærmiljøet, men noen få opplever at nærmiljøet er likegyldige til korvirksomheten. Noen trekker dessuten fram at det er hardt arbeid og mye bekymring knyttet til å drive ungdomskor. Det store flertallet trekker imidlertid fram at det betyr veldig mye for dem å drive med ungdomskor. En av kordirigentene besvarte spørsmålet om hva ungdomskoret betyr for deg som kordirigent på følgende måte:

I det daglige arbeidet kan man fort få tunnelsyn på det man driver med og miste alt det gode litt av syne, så det å fylle ut denne undersøkelsen har vært veldig fint for å minne meg selv på alt jeg skriver her! Takk!

Avsluttende refleksjoner

Hvilke forståelser om unge menneskers deltakelse i kor og deres opplevelse av «mattering», betydningsverdighet, kan utvikles i en mixed methods studie av ungdomskor? Og kan man på bakgrunn av datamaterialet si at ungdomskor kan ha en forebyggende innvirkning på ungdommers psykiske helse?

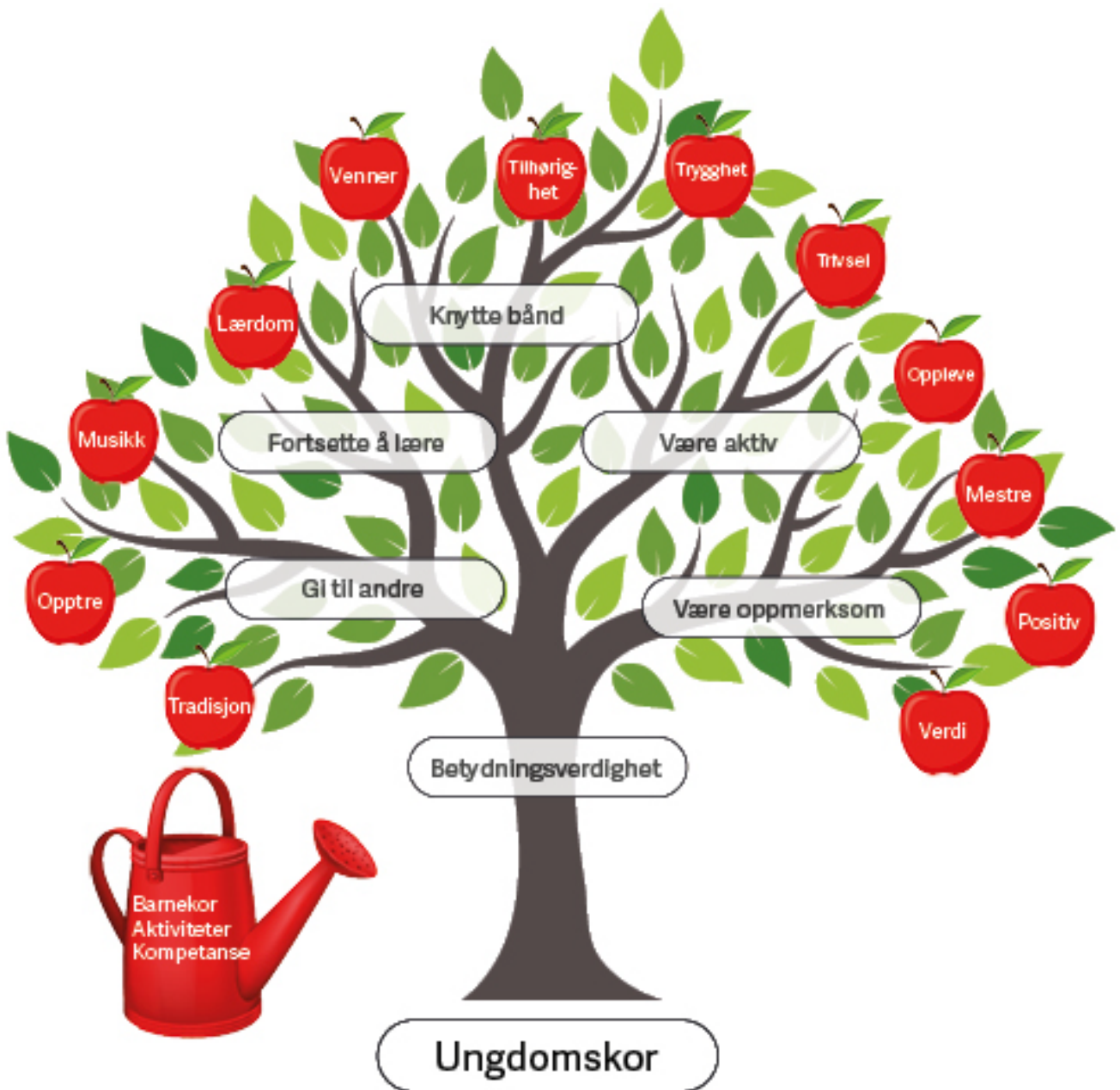
Alle ungdommer som ble intervjuet kunne, uten unntak, anbefale andre å synge i kor, men med en forutsetning om at man liker musikk og sang. Denne siste forutsetningen peker på noe viktig. Vi vet at sang og musikk kan ha positiv innvirkning på mennesket, jfr. tidligere nevnte litteratur (Almvik & Daling, 2021; Balsnes, 2014; Brean & Skeie, 2019; Kulset, 2018; Myskja, 2006; Ruud, 2015; Theorell, 2009). F.eks. det at man ved deltakelse i et ungdomskor vil oppleve den påvirkningen selve sangen og musikkutøvelsen har på kroppen og sinnet. Ut over dette er det fokuset på fellesskap og tilhørighet, det å mestre noe og det å være med å skape noe sammen med andre og for andre som trekkes frem. På bakgrunn av dette kan jeg si at ungdomskor kan ha en forebyggende innvirkning på noen ungdommers psykiske helse. Jeg kan derimot ikke si at dette gjelder for alle ungdommer. Jeg vil tvert imot trekke den slutningen at det finnes mange arenaer der unge mennesker kan finne fellesskap og

tilhørighet, oppleve mestring og det å få til noe sammen med andre. Ungdomskoret er helt klart en av disse arenaene og kan være av stor betydning for noen ungdommer.

Når det gjelder «mattering», betydningsverdighet, så kan det oppleves i ungdomskor, men betydningsverdighet kan oppleves også på andre arenaer, f.eks. innen idretten. I et sitat hentet fra de åpne spørsmålene i spørreundersøkelsen bruker en av kordirigentene idrettsmetafor når hun skriver følgende: «Når du er med i koret, då er du med på eit lag – alle på laget er like viktige. Saman opptrer vi både på heimebane, i bedehus eller kyrkje, og på bortebane, andre opptredener».

På bakgrunn av refleksjonene rundt hvilke arenaer ungdommer kan oppleve betydningsverdighet på valgte jeg å lage en tredje figur. Denne figuren, som jeg har kalt *Ungdomskor kan bære frukt*, illustrerer ungdomskoret og dets betydning som et tre, der betydningsverdighet er grunnstammen, de 5 rådene fra Helsedirektoratet utgjør grenene og der funn fra studien utgjør fruktene på treet. Funnene som kan ha innvirkning på driften av ungdomskor har jeg plassert ved siden av treet i form av en vannkanne som illustrerer at disse faktorene kan bidra positivt inn i ungdomskorvirksomheten. Jeg ser for meg en utvidelse av denne illustrasjonen, der det finnes mange slike «trær» med forskjellige grener og frukter, men der felles for alle er at grunnstammen er betydningsverdighet. Ungdomskoret er ett av flere trær, en av mange muligheter ungdommene har å velge mellom, «trær» der de kan oppleve tilhørighet, finne noe som passer deres preferanser og ønsker, arenaer der de kan utvikle sine ferdigheter og nå sine mål. Musikk er ikke magi, men for noen kan ungdomskor være magisk!

Figur 7: Ungdomskor kan bære frukt

Avslutning

Jeg har i denne artikkelen sett på hvordan situasjonen er når det gjelder ungdomskor i Norge i dag. Jeg har ikke undersøkt alle ungdomskor, men et utvalg ungdomskor knyttet til ungdomskororganisasjonene Acta og Ung i kor. Jeg har sett på hva som kjennetegner ungdomskor

generelt og om det er noe som skiller ungdomskorene fra hverandre. Jeg gjorde blant annet funn som viste at det er stor overvekt av kvinner både blant sangerne og kordirigentene i ungdomskor. Trivsel og venner i koret synes for mange å være viktigere enn den musikalske prestasjonen, selv om også det musikalske er viktig for mange. Når det gjelder medlemstall i ungdomskorene så viser datamaterialet at det er store forskjeller. Over 30 % har nedgang i antall sangere, men det kan se ut som at det å ha et barnekor i nærheten har positiv innvirkning på rekrutteringen. Videre har jeg sett på begrepet «mattering», som jeg har oversatt til norsk som betydningsverdighet. Jeg videreutviklet Prilleltensky (2019) sin modell Mattering (Prilleltensky, 2019) og kombinert denne med Helsedirektoratets skisse over råd for hvordan oppnå økt livskvalitet og bedre psykisk helse (Helsenorge, 2023a). Jeg har videre satt mine funn inn i figuren for å synliggjøre de forståelser om unge menneskers deltakelse i kor og deres opplevelse av «mattering» jeg har utviklet i min mixed methods studie av ungdomskor. Jeg har spesielt fokusert på hvorvidt deltakelse i ungdomskor kan ha en forebyggende innvirkning på ungdommers psykiske helse.

På bakgrunn av funnene i mitt kvalitative og kvantitative datamateriale vil jeg hevde at det hersker liten tvil om at det å delta i et korfellesskap kan være bra for ungdommer. Jeg leser ut fra datamaterialet at trivsel, tilhørighet og trygghet er viktige faktorer og dette sett i sammenheng med figuren Mattering (Prilleltensky, 2019) og Helsedirektoratets 5 råd om økt livskvalitet og bedre psykisk helse (Helsenorge, 2023a) vil jeg hevde å ha dekning for å si at deltakelse i ungdomskor kan ha en forebyggende innvirkning på ungdommers psykiske helse.

Trivsel, tilhørighet og trygghet er faktorer som ungdommer kan oppleve å finne også i forbindelse med andre aktiviteter for ungdom, f.eks. innen idrett, men de vi da ikke oppleve den positive innvirkningen som selve musikken kan ha både på det fysiske, mentale og sosialt. Idrett kan ha andre positive effekt på kroppen, og man har innslag av konkurranse og mulighet til å vinne. Dette er ikke interessant for alle og funn fra min studie viste at noen av forskningsdeltakerne valgte kor nettopp for å slippe konkurransefokus: «I koret får alle være med og ingen risikere å måtte sitte på reservebenken».

Folk er forskjellige, og det viktigste er at ungdommene finner sin greie, sitt miljø, et sted der de kan oppleve trivsel, tilhørighet og trygghet, et sted der de kan oppleve betydningsverdighet. Det krever at det finnes ulike tilbud når det gjelder fritidsaktiviteter, på forskjellig ambisjons- og ferdighetsnivå, sånn at ungdommene kan prøve ut og velge det som passer for dem. For noen ungdommer kan det være ungdomskoret som er denne arenaen, der musikken ikke er magi, men der tilhørigheten, tryggheten og trivselen, opplevelsen av «mattering», betydningsverdighet, for noen vil være magisk.

Kilder

- Acta. (2023). *Soul Children*. Acta. <https://acta.no/soul-children/>
- Almvik, A. & Daling, G. (2021). Helse- og mestringskor - musikk som "medisin". I *Samfunnsdeltakelse i første rekke: Psykisk helse i hverdagsliv og lokalsamfunn* (Bd. 130-143). Universitetsforlaget.
- Bakken, A. (2021). *Ungdata 2021: Nasjonale resultater* (NOVA Rapport 8/21). OsloMet - Storbyuniversitetet. <https://hdl.handle.net/11250/2767874>
- Balsnes, A. H. (2014). *Å synge i kor: Ideal for menneskelig fellesskap?* Portal Akademisk.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, (3:2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Braut, G. S. (2022). *Helse*. Store Norske Leksikon. <https://sml.sn.no/helse#:~:text=og%20helsefremjande%20arbeid,-.Kritikk%20av%20WHO%2Ddefinisjonen,grupper%20eller%20samfunnet%20som%20heilskap>
- Brean, A. & Skeie, G. O. (2019). *Musikk og hjernen: Om musikkens magiske kraft og fantastiske virkning på hjernen*. Cappellen Dam.
- Consulting, R. M. (2023). *SurveyXact – produktegenskaper: Generelt om SurveyXact*. Rambøll Management Consulting. Hentet 15.03.2023 fra <https://www.surveyxact.no/produkter/surveyxact/surveyxact-produktegenskaper/>
- Creswell, J. W. & Guetterman, T. C. (2021). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research* (Sixth edition. utg.). Global Edition.
- Dyrstad, A. M., Almvik, A., Bjerkeset, O. & Ness, O. (2017). Korsang som recovery-fremmende tiltak for personer med psykiske helseplager. *Scandinavian Psychologist*, 4, e17. <https://doi.org/https://doi.org/10.15714/scandpsychol.4.e17>
- Francés, F. & Parra-Casado, D. L. (2019). *Participation as a driver of health equity*. World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/324909/9789289054126-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

- Hamre, O. & Saue, S. (2011). *Fargespill*. John Grieg AS.
- Helsenorge. (2023a). *Fem råd for auka livskvalitet og sterkare psykisk helse*. Norsk Helsenett. Hentet 27.02.2023 fra <https://www.helsenorge.no/psykisk-helse/fem-rad-for-sterkere-psykisk-helse/>
- Helsenorge. (2023b). *Hva er psykisk helse?* Norsk Helsenett. Hentet 27.02.2023 fra <https://www.helsenorge.no/psykisk-helse/hva-er-psykisk-helse/>
- Holand, A. (2021). Oversiktsstudier og spørreskjema. I M. Krogtoft & J. Sjøvoll (Red.), *Masteroppgaven i lærerutdanninga* (2. utgave. utg., s. 94-115). Cappelen Damm Akademisk.
- Huizinga, J. (1993). *Homo Ludens: Om kulturens opprindelse i leg* (2. utgave. utg.). Gyldedalske boghandel Nordisk Forlag.
- Krokstad, S. (2021). Hva skal til for å få flere i arbeid. *Tidsskriftet Den norske legeforening, Utgave 2, 23. februar 2021*. <https://doi.org/10.4045/tidsskr.20.0760>
- Krokstad, S., Heimburg, D. v., Rangul, V., Gravaas, B. C., Eiksund, S., Sliper, J. O., Opdahl, S., Kvistad, K., Moa, P. F. & Sund, E. R. (2019). *Psykisk helse i Trøndelag 2019*. HUNT Forskningscenter, NTNU.
<https://www.ntnu.no/documents/10304/1269212242/Psykisk+helse+nettversjon.pdf/07e662d7-1c63-ebb7-8e4e-13991acda7a3?t=1616678112967>
- Krüger, V. & Strandbu, A. (2015). *Musikk, ungdom, deltakelse: musikk i forebyggende arbeid*. Universitetsforlaget.
- Kulset, N. B. (2018). *Din musikalske kapital*. Universitetsforlaget.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2019). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utgave. utg.). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Miksza, P. & Elpus, K. (2018). *Design and Analysis for Quantitative Research in Music Education*. Oxford University Press.
- Myskja, A. (2006). *Den siste song: Sang og musikk som støtte i rehabilitering og lindrende behandling*. Fagbokforlaget.

- Myskja, A. (2016). *Den musiske medisn* (2. utgave, 3. opplag. utg.). J. W. Cappelens Forlag.
- NRK. (2023). *Demenskoret*. NRK TV. Hentet 14.04.2023 fra <https://tv.nrk.no/serie/demenskoret>
- Organization, W. H. (2023). *Constitution*. Hentet 11.04.2023 fra <https://www.who.int/about/governance/constitution>
- Postholm, M. B. (2017). *Kvalitativ metode: En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2. utgave. utg.). Universitetsforlaget.
- Postholm, M. B. & Jacobsen, D. I. (2018). *Forskningsmetode for masterstudenter i lærerutdanningen*. Cappelen Damm AS.
- Prilleltensky, I. (2019). Mattering at the Intersection of Psychology, Philosophy, and Politics. *American Journal of Community Psychology*, (Society for Community Research and Action). <https://doi.org/https://doi.org/10.1002/ajcp.12368>
- Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2015). *Från stoff til studie: Om analysearbeite i kvalitativ forskning*. Studentlitteratur AB.
- Ruud, E. (2015). Musikk gir helse. I T. Aasgaard (Red.), *Musikk og helse* (3. opplag. utg., s. 17-30). Cappelen Akademisk Forlag.
- Sivertsen, B. & Johansen, M. S. (2022). *Studentenes helse- og trivselsundersøkelse 2022*. Styringsgruppen for Studentenes helse- og trivselsundersøkelse ved Studentsamskipnaden SiO. https://studenthelse.no/SHoT_2022_Rapport.pdf
- Strøm, R. V., Eikesund, Ø. J. & Balsnes, A. H. (Red.). (2022). *Samsang gjennom livsløpet*. Cappellen Damm Akademisk.
- Stänicke, L. I. (2020). Ungdomstid som utviklingsfase. I L. R. Øhickers, O. Heradstveit & L. Sand (Red.), *Ungdom og psykisk helse* (s. 55-63). Fagbokforlaget.
- Theorell, T. (2009). *Noter om musik ock hälsa*. Karolinska Institutet University Press.
- Varkøy, Ø. (2000). *Hvorfor musikk: - en musikkpedagogisk idéhistorie* (2. utgave. utg.). Gyldendal Norsk Forlag.
- Watne, Å. (2021, 24.06.2021). *Kor*. <https://snl.no/kor>

Øhlckers, L. R., Heradstveit, O. & Sand, L. (2020). *Ungdom og psykisk helse*. Fagbokforlaget.

Aamann, K. (2020, 04.11.2020). *Ung i Kor*. [https://snl.no/Ung i Kor](https://snl.no/Ung_i_Kor)

Aasgaard, T. (2015). *Musikk og helse* (3. opplag. utg.). Cappelen Akademisk Forlag.

Vedlegg 1: Sikt, Vurdering av behandling av personopplysninger

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

<https://meldeskjema.sikt.no/6339e372-6492-4845-8643-a72572018fd4/vurdering>

[Meldeskjema](#) / [Ungdomskor 2023 - I krysningspunktet mellom musikk, ungdom og ...](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer
843705

Vurderingstype
Standard

Dato
24.11.2022

Prosjekttittel

Ungdomskor 2023 - I krysningspunktet mellom musikk, ungdom og helse

Behandlingsansvarlig institusjon

Nord Universitet / Fakultet for lærerutdanning og kunst- og kulturfag / Kunst- og kulturfag

Prosjektansvarlig

Solveig Salthammer Kolaas

Student

Berit Gåsbakk

Prosjektperiode

15.09.2022 - 15.05.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 15.05.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis den gjennomføres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg.

VIKTIG INFORMASJON TIL DEG

Du må lagre, sende og sikre dataene i tråd med retningslinjene til din institusjon. Dette betyr at du må bruke leverandører for spørreskjema, skylagring, videosamtale o.l. som institusjonen din har avtale med. Vi gir generelle råd rundt dette, men det er institusjonens egne retningslinjer for informasjonssikkerhet som gjelder.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 15.05.2023.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra foresatte til behandlingen av personopplysninger om barn i utvalg 1, og fra de registrerte selv i utvalgene 2 og 3. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte/foresatte kan trekke tilbake.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være foresattes/registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at foresatte/registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen

- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Personverntjenester vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte og deres foresatte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert/foresatt tar kontakt om sine/barnets rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og eventuelt rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

<https://www.nsd.no/personverntjenester/fyll-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>. Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Personverntjenester vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos oss: Simon Gogl
Lykke til med prosjektet!

Vedlegg 2: Intervjuguide

Spørsmål til intervju av kormedlemmer i ungdomskoret

Jeg planlegger å intervju kormedlemmene i flere grupper på 3-5 personer. Utvalget når det gjelder kjønn, alder og stemmetilhørighet må jeg komme tilbake til når jeg kjenner korets sammensetning.

Målet med å gjennomføre intervju med kormedlemmene på denne måten er å få et inntrykk av koret og koraktiviteten fra kormedlemmenes synsvinkel, der deres opplevelser og fortellinger kommer fram. Jeg planlegger å gjøre lydopptak av intervjuene som jeg transkriberer i etterkant.

	Spørsmål	Oppfølgingsspørsmål
1.	Kan dere først si noe om deres bakgrunn når det gjelder musikk	Musikk i oppveksten
2.	Hvor lenge har dere vært med i koret	Hvor lenge ev. i barnekoret, før dere startet i ungdomskoret?
3.	Hvordan ble det så dere startet i koret?	Husker dere den første øvelsen? Hvordan var det å være ny i koret?
4.	Hvilke opptredener og prosjekter som dere har vært med på husker dere best?	Har dere opplevd noen høydepunkt å fortelle om?
5.	Hvordan opplever dere å være på korøvelse?	Hvordan kan en god korøvelse være? Hvordan kan en ikke så god korøvelse være?
6.	Har dere hatt noen negative opplevelser med det å synge i kor?	Noen konkrete hendelser/opplevelser?
7.	Hvordan opplever dere det sosiale miljøet i koret?	Gjør dere andre ting sammen enn å synge?
8.	Hva lærer dere av å være med i koret?	Musikalsk? Andre ting?
9.	Kan dere anbefale andre å synge i koret?	Hvorfor? Ev. hvorfor ikke? Hva er det som er bra med å være med i koret?
10.	Hva syns de rundt dere om at dere er med i koret?	Familie Skolemiljøet/venner utenfor koret
11.	Hva tenker dere om korets betydning for bygda?	
12.	Er det noe som koret skal gjøre framover som du ser fram til?	Hvorfor? Noen som gleder/gruer seg til noe?
13.	Er det noe annet dere har lyst til å fortelle om?	Noe jeg burde ha spurt dere om som jeg ikke har tatt med?

Vedlegg 3: Informasjonsskriv og samtykkeskjema, under 16 år

Vil du at din ungdom deltar i forskningsprosjektet *Ungdomskor i 2023 - I krysningspunktet mellom musikk, ungdom og helse.*

Dette er et spørsmål om å la din ungdom delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å se nærmere på ungdomskor i Norge i dag, og finne ut hva deltakelse i et musikalsk fellesskap som et ungdomskor betyr for ungdommer i 2023. I dette skrivet gir jeg foreldre/foresatte til ungdommer i ungdomskor under 16 år informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære.

Formål

Formålet med prosjektet er å se nærmere på hvordan går det med ungdomskorene i Norge i 2023, og knytte dette opp mot hvordan ungdommene egentlig har det. Jeg vil se nærmere på om deltakelse i et musikalsk fellesskap kan påvirke ungdommers fysiske og mentale helse, og i så fall hvordan. Jeg er interessert i hvor viktig «mattering» er, hva det gjør med unge mennesker å bety noe i sitt eget liv og i andres liv, være en del av noe som er større enn dem selv.

Jeg planlegger en såkalt «Mixed methods»-studie, der jeg i den kvantitative delen vil se på data fra ungdomskororganisasjonene for å se på utviklingen når det gjelder statistikk knyttet til ungdomskor i Norge de senere årene. Jeg planlegger så å sende ut et spørreskjema til ungdomskorene i landet for å se nærmere på om det er noen tydelige tendenser i utviklingen når det gjelder ungdomskor, om utviklingen er forskjellig i ulike områder av landet, om det er forskjeller på bygd og by, om det utgjør en forskjell om ungdomskoret er knyttet til religiøs virksomhet eller ikke, om det er forskjeller knyttet til korleders kompetanse/erfaring, om repertoar og ambisjonsnivå har noen betydning for utviklingen og om det er forskjell på rekrutteringen dersom det finnes barne-/aspirantkor i samme område.

I den kvalitative delen, single casestudie, vil jeg se nærmere på ett konkret ungdomskor som er i aktiv drift. Jeg vil se på hvordan ungdomskoret drives og om andre kan ha noe å lære av dette korets praksis. Jeg vil intervju ungdommene for å høre deres fortellinger fra ungdomskorlivet.

Bakgrunnen for valget av oppgave er min egen erfaring med barne- og ungdomskor, både som ung korsanger og senere som mangeårig leder for barne- og ungdomskor. Det er forsket lite på ungdomskor, derfor mener jeg det er både relevant og viktig å se nærmere på dette temaet.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Nord universitet er ansvarlig og det er førstelektor med PhD Solveig Salthammer Kolaas som er veileder for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om din ungdom kan delta?

Jeg har spurt ungdomskorets leder/dirigent om dette koret kan tenke seg å være med i forskningsprosjektet og har fått samtykke til det. Jeg har bedt om å få intervju et utvalg av korets medlemmer, med forskjellig alder, kjønn, stemmegruppetilhørighet og fartstid i koret, derfor får du spørsmål om din ungdom kan delta.

Hva innebærer det for deg å delta?

Planen er å intervju et utvalg av sangerne og gjøre lydopptak av intervjuene. Hvis du velger å la din ungdom delta i prosjektet, innebærer det at h*n deltar i et gruppeintervju sammen med 2-3 andre kormedlemmer, der det blir gjort lydopptak av samtalen.

I intervjuene vil jeg stille spørsmål om tidligere erfaring med musikk, hvordan ungdommene startet i koret og hvor lenge de ha vært med, hvilke opplevelser med koret husker de best, hvordan det er å være på korøvelse, om de har hatt noen negative opplevelser med å være med i ungdomskor, det sosiale miljøet, om de vil anbefale andre å være med i ungdomskor, hva andre syns om at de synger i kor, hva koret betyr for nærmiljøet, hva de lærer i koret og om det er noe som koret skal gjøre framover som de gleder eller gruer deg til.

Foreldre/foresatte kan be om å få se intervjuguiden på forhånd ved å ta kontakt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du samtykker til at din ungdom deltar, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser hvis du ikke ønsker at din ungdom deltar eller senere velger å trekke samtykket.

Personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker opplysningene

Vi vil bare bruke opplysningene om din ungdom til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det er kun jeg som masterstudent og min veileder ved Nord universitet som vil ha tilgang til opplysningene knyttet til intervjuene.

Jeg vil i selve masteroppgaven ikke bruke sitat og utdrag fra intervjuene som gjør at deltakerne kan bli gjenkjent.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes i løpet av 2023. Datamaterialet vil bli lagret i 2 år etter at prosjektet er avsluttet.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om din ungdom?

Vi behandler opplysninger om ungdommene under 16 år basert på foreldre/foresattes samtykke.

På oppdrag fra Nord universitet har Personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Rettigheter

Så lenge din ungdom kan identifiseres i datamaterialet, har dere rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om ungdommen, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet aktuelle opplysninger som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om din ungdom
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av personopplysninger om din ungdom

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Masterstudent ved Nord universitet Berit Gåsbakk, e-post bga@dmmh.no, mobil 900 75 226
- Veileder i prosjektet, Solveig Salthammer Kolaas, Nord universitet på e-post solveig.s.kolaas@nord.no

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost toril.i.kringen@nord.no eller på telefon: +47 74 02 27 50.

Med vennlig hilsen

Solveig Salthammer Kolaas
Prosjektansvarlig/Forstelektor med PhD, Nord universitet

Berit Gåsbakk
Masterstudent, Nord universitet

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Ungdomskor i 2023 - I krysningspunktet mellom musikk, ungdom og helse* og har fått anledning til å stille spørsmål.

Jeg samtykker til:

- at ----- (navn på ungdomskor-medlem) deltar i intervju
- at personopplysninger lagres i 2 år etter prosjektslutt

Jeg samtykker til at min ungdoms opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

-----
(Signert av prosjektdeltakers foreldre/foresatte, dato)

Vedlegg 4: Informasjonsskriv og samtykkeskjema, over 16 år

Vil du delta i forskningsprosjektet

Ungdomskor i 2023 - I krysningspunktet mellom musikk, ungdom og helse.

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å se nærmere på ungdomskor i Norge i dag, og finne ut hva deltakelse i et musikalsk fellesskap som et ungdomskor betyr for ungdommer i 2023. I dette skrevet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å se nærmere på hvordan går det med ungdomskorene i Norge i 2023, og knytte dette opp mot hvordan ungdommene egentlig har det. Jeg vil se nærmere på om deltakelse i et musikalsk fellesskap kan påvirke ungdommers fysiske og mentale helse, og i så fall hvordan. Jeg er interessert i hvor viktig «mattering» er, hva det gjør med unge mennesker å bety noe i sitt eget liv og i andres liv, være en del av noe som er større enn dem selv.

Jeg planlegger en såkalt «Mixed methods»-studie, der jeg i den kvantitative delen vil se på data fra ungdomskororganisasjonene for å se på utviklingen når det gjelder statistikk knyttet til ungdomskor i Norge de senere årene. Jeg planlegger så å sende ut et spørreskjema til ungdomskorene i landet for å se nærmere på om det er noen tydelige tendenser i utviklingen når det gjelder ungdomskor, om utviklingen er forskjellig i ulike områder av landet, om det er forskjeller på bygd og by, om det utgjør en forskjell om ungdomskoret er knyttet til religiøs virksomhet eller ikke, om det er forskjeller knyttet til korleders kompetanse/erfaring, om repertoar og ambisjonsnivå har noen betydning for utviklingen og om det er forskjell på rekrutteringen dersom det finnes barne-/aspirantkor i samme område.

I den kvalitative delen, single casestudie, vil jeg se nærmere på ett konkret ungdomskor som er i aktiv drift. Jeg vil se på hvordan ungdomskoret drives og om andre kan ha noe å lære av dette korets praksis. Jeg vil intervju ungdommene for å høre deres fortellinger fra ungdomskorlivet.

Bakgrunnen for valget av oppgave er min egen erfaring med barne- og ungdomskor, både som ung korsanger og senere som mangeårig leder for barne- og ungdomskor. Det er forsket lite på ungdomskor, derfor mener jeg det er både relevant og viktig å se nærmere på dette temaet.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Nord universitet er ansvarlig for prosjektet. Det er førstelektor med PhD Solveig Salthammer Kolaas som er veileder for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Jeg har spurt ungdomskorets leder/dirigent om dette koret kan tenke seg å være med i forskningsprosjektet. Jeg ha bedt om å få intervju et variert utvalg av korets medlemmer, når det gjelder alder, kjønn, stemmetilhørighet og fartstid i koret, derfor får du spørsmål om å delta.

Hva innebærer det for deg å delta?

Planen er å intervju et utvalg av sangerne og å gjøre lydopptak av intervjuene. Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar i et gruppeintervju sammen med 2-3 andre kormedlemmer, der det blir gjort lydopptak av samtalen.

I intervjuene vil jeg stille spørsmål om du har erfaring med musikk fra tidligere, hvordan du startet i koret og hvor lenge du ha vært med, hvilke opplevelser med koret husker du best, hvordan det er å være på korøvelse, om du har hatt noen negative opplevelser med å være med i ungdomskor, det sosiale miljøet, om du vil anbefale andre å være med i ungdomskor, hva andre syns om at du synger i kor, hva koret betyr for nærmiljøet, hva dere lærer i koret og om det er noe som koret skal gjøre framover som du gleder eller gruer deg til.

Foreldre/foresatte kan be om å få se intervjuguiden på forhånd ved å ta kontakt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du samtykker til å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser hvis du ikke ønsker å delta eller senere velger å trekke samtykket.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det er kun jeg som masterstudent og min veileder ved Nord universitet som vil ha tilgang til opplysningene knyttet til intervjuene.

Jeg vil i selve masteroppgaven bruke sitat og utdrag fra intervjuene som gjør at deltakerne kan bli gjenkjent. Jeg ber om lov til å bruke ditt fornavn når det siteres. Dersom noen av deltakerne ikke ønsker at deres fornavn blir brukt i denne sammenhengen vil jeg bruke fiktive navn.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes i løpet av 2023. Datamaterialet vil bli lagret i 2 år etter at prosjektet er avsluttet.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Nord universitet har Personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet aktuelle opplysninger som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om d
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av personopplysninger om din ungdom

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Masterstudent ved Nord universitet Berit Gåsbakk, mobil 900 75 226
- Veileder i prosjektet, Solveig Salthammer Kolaas, Nord universitet på e-post solveig.s.kolaas@nord.no

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Solveig Salthammer Kolaas
Prosjektansvarlig/Førstelektor med PhD, Nord universitet

Berit Gåsbakk
Masterstudent, Nord universitet

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Ungdomskor i 2023 - I krysningspunktet mellom musikk, ungdom og helse* og har fått anledning til å stille spørsmål.

Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
- at opplysninger om meg publiseres slik at jeg kan gjenkjennes
- at mitt fornavn benyttes i masterprosjektet i forbindelse med sitat hentet fra intervju. Koret kan bli nevnt ved navn i masteroppgaven.
- at mine personopplysninger lagres i 2 år etter prosjektslutt

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

---

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 5: Spørreundersøkelsen

Til korleder/dirigent for ungdomskor.

Dette spørreskjemaet er en del av masteroppgaven i masterprogrammet Master i musikk- og ensembleledelse ved Nord universitet. Tittelen på oppgaven er Ungdomskor - I krysningspunktet mellom musikk, ungdom og helse.

Problemstilling for masterprosjektet er som følger:

Hvilken forståelse om unge menneskers deltakelse i kor og deres opplevelse av «mattering», det å ha betydning i eget og andres liv, kan utvikles i en mixed methods studie av ungdomskor?

Jeg jobber i tillegg ut fra disse forskningsspørsmålene: Hvordan er tilstanden når det gjelder ungdomskor i Norge i dag? I hvilken grad kan deltakelse ungdomskor ha en forebyggende effekt på unges psykiske helse? Finnes det faktorer som kan ha positiv innvirkning på driften av ungdomskor på i 2023? Spørreskjemaet er sendt ut til ungdomskor i hele landet, og svarene vil bidra til viktig kunnskap om betydningen av ungdomskor i Norge i 2023.

Det tar ca. 5-7 minutter å besvare spørreskjemaet og alle data som kommer inn vil bli behandlet anonymt. Dersom du har spørsmål om undersøkelsen eller masterprosjektet så ta gjerne kontakt på mobil 900 75 226.

Svarfrist 1. mars 2023.

Mvh
Berit Gåsbakk
Masterstudent ved Nord universitet

Ungdomskorets geografiske tilhørighet

Hvilket fylke tilhører koret?

- (1) Agder
- (2) Innlandet
- (3) Møre og Romsdal
- (4) Nordland
- (5) Oslo
- (6) Rogaland
- (7) Vestfold og Telemark

{8} Troms og Finnmark

{9} Trøndelag

{10} Vestland

{11} Viken

{12} Svalbard

Har ungdomskoret tilhørighet i bynært område eller på landet

{1} By

{2} Tettsted

{4} På landsbygda

Korets størrelse og alders- og kjønnsfordeling

Hvor mange sangere deltar i ungdomskoret (svaret må være et tall)?

_____

Hvordan er aldersfordelingen i ungdomskoret (ca. i prosent)?

Yngre enn 10 år	_____
10-12 år	_____
13-15 år	_____
15-17 år	_____
18-20 år	_____

Eldre enn 20 år _____

Hvordan er kjønnsfordelingen i ungdomskoret (ca. i prosent)?

Jenter _____

Gutter _____

Annet _____

Korøvinger og profil

Hvor ofte har koret faste øvinger?

- (2) Oftere enn en gang i uka
- (1) Ukentlig
- (3) Hver andre uke
- (4) Sjeldnere enn hver andre uke

Hvem bestemmer hvilket repertoar koret skal synge?

- (1) Dirigent/korleder bestemmer mest
- (2) En notekomite bestemmer mest
- (3) Ungdommene bestemmer mest
- (4) Ungdommene og dirigent/korleder bestemmer omtrent like mye

Har koret en kristen profil eller tilhørighet?

- (1) Ja
- (2) Nei

Korets mål og ambisjonsnivå

På en skala fra 1 - 5 der 5 er svært viktig og 1 er ikke viktig tenker du at følgende faktorer er:

Hvor viktig er trivsel i koret?

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4
- (5) 5
- (6) Vet ikke

Hvor viktig er det musikalske nivået i koret?

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4
- (5) 5
- (6) Vet ikke

Hvor viktig er det for kormedlemmene å ha venner i koret?

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4
- (5) 5
- (6) Vet ikke

Hvor viktig er det for koret og delta i korkonkurranser?

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4
- (5) 5
- (6) Vet ikke

Hvor viktig er det å servere mat/drikke/snacks på korøvingene?

- (7) 1
- (8) 2
- (9) 3
- (10) 4
- (11) 5
- (12) Vet ikke

Hvor viktig er det for kormedlemmene å oppleve mestring i koret?

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4
- (5) 5
- (6) Vet ikke

Opptredener og korturer

Omtrent hvor mange ganger pr. år opptrer ungdomskoret (smått og stort)?

- (1) 1-2 ganger
- (3) 3-5 ganger
- (4) 6-8 ganger
- (5) Mer enn 8 ganger

(2) Aldri

Hvor mange ganger pr. år reiser koret på tur med overnatting?

	1-2 ganger	3-5 ganger	Mer enn 5 ganger	Aldri
I nærområdet	(1) ☐	(3) ☐	(6) ☐	(2) ☐
I Norge	(1) ☐	(3) ☐	(6) ☐	(2) ☐
Til utlandet	(1) ☐	(3) ☐	(6) ☐	(2) ☐

Rekruttering av nye sangere

Hvordan har antall sangere i ungdomskoret utviklet seg de siste 10 årene?

- (3) Stabilt antall sangere
- (4) Noe økning
- (5) Stor økning
- (2) Noe nedgang
- (1) Stor nedgang

Hvordan rekrutterer ungdomskoret nye sangere?

Finnes det et barnekor i tilknytning til, eller i nærheten av ungdomskoret?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (3) Vet ikke

På hvilken måte tenker du at dette barnekoret har betydning for rekrutteringen til ungdomskoret?

Dirigentens/korleders kompetanse og erfaring

Hva er din alder?

Kjønn?

- (1) Kvinne
- (2) Mann
- (3) Annet/ønsker ikke å oppgi kjønn

Hva er din høyeste fullførte utdanning innen musikk?

- (2) Ingen formell musikkutdanning
- (3) Musikklinja på vgs.
- (4) 1-2 år høyere utdanning innen musikk
- (7) Bachelor-/faglærer-/lærerutdanning innen eller med musikk
- (8) Kantor-/organistutdanning
- (6) Master innen musikk

Hvor lenge har du dirigert/ledet dette ungdomskoret?

- (1) Under ett år
- (2) 1-2 år
- (3) 3-5 år
- (4) 6-8 år
- (5) 8-10 år
- (6) Mer enn 10 år

Hvor lang erfaring har du med kor/-ensembleledelse

- (2) Under 1 år
- (3) 1-2 år
- (4) 3-5 år
- (5) 6-8 år
- (6) 8-10 år
- (7) Mer enn 10 år

Betydningen av ungdomskor

På hvilken måte tenker du at ungdomskoret har betydning for ungdommene, generelt?

På hvilken måte tenker du at deltakelse i ungdomskor kan ha betydning for ungdommene, når det gjelder psykisk helse og «mattering», det å bety noe, være en del av noe større enn seg selv?

Hvilken betydning tenker du at ungdomskoret har for bygda/nærmiljøet?

Hvilken betydning har det for deg å dirigere ungdomskor?

Spørreundersøkelsen er fullført.

Tusen takk for at du tok deg tid til å gjennomføre den. Lykke til videre med korvirksomheten!

Du lukker spørreundersøkelsen ved å klikke Avslutt.